

KARJALAN

SIUNJOIS-KARJALAN
RAKUNTAJAKIRJASTO

JÄÄKÄRI

2'81

KAJAANI

JOENSUU

**KOUVOLA
INKEROINEN**

AUTOILIJAT EDUKSENNE:

Nykyaikaista autotarvike- ja varaosa- palvelua Itä- ja Kaakkois- Suomessa.

PIELISENSUUN AUTO OY

Tulliportinkatu 50 puh. 23 565

KAJAANIN VARAOSA KY

Pohjolankatu 26 puh. 26 501

KOUVOLAN VARAOSA KY

Keskikatu 13 puh. 164 49

INKEROISTEN VARAOSA

Päätie 6 puh. 71 192

TOIMINTA-AJATUKSEMME:
Korkealaatuisia tuotteita
edullisin hinnoin yleisimpiin
automerkkeihin.

Uusi, erikoinen Ford Fiesta GX

Tämä auto ei ole tavallinen. GX on merkki siitä, että tämä auto on erikoismalli. Huomaat sen ulkopuolelta ja huomaat sen sisäpuolelta. Ja kun vertaat hinnan ja varustelutason suhdetta toteat, että uusi Ford Fiesta GX on Sinulle hyvä kauppa. Käytä tätä tilaisuutta hyväksesi.

Erikoinen ulkopuolelta ja erikoinen sisäpuolelta:

- Urheilulliset vanteet.
  - Takalasin pesin/pyyhinlaite.
  - Himmeäpintaiset puskurit ja saman sävyiset ikkunapuitteet ja kylkilistat.
  - Tihkukytkin.
  - Erikoiskankaalla verhoillut istuimet.
  - Etuistuimet säädettävissä viiteen eri asentoon.
- Lattialla tuhti, ääntä eristävä kangasmatto.

Tämän jälkeen muut saman hintaluokan autot ovat Sinulle liian tavallisia.

FORD FIESTA

Kemiläinen

Joensuu, Kuurnankatu 37
Puh. 973-21 255

ALAN ERIKOISLIIKKEESTÄ

Kellot • Kihlat • Korut •
Hopeat • Silmälasit •

Kello- ja silmälasiliike

82500 Kitee, puh. 973-412 128
Kiteentie 16

**SEO-
KAHVIO**

Annaleena Saarinen

KOVERO PUH. 974-58 162

MATKAILIJA

Kiihtelysvaaran kunta, murteen ja laulujen pitäjä, toivottaa Sinut tervetulleeksi paikkakunnalle

- Lomallemaan (leirintäalueelle puh. 973-79173, maatilamajoitukseen puh. 973-79430 tai yksityisten vuokraamiin mökkeihin)
- tai vaikkapa kautta kulkemaan ja hetken viihtymään seurassamme

KIIHTELYSVAARAN KUNTA

82140 Kiihtelysvaara puh. 973-79115

Kalustetalo Surakka

ILOMANTSI, KAUPPATIE 51, puh. 21 114

SISÄLTÖ

Liikunnan motivaatiosta	5
Komentajan puheenvuoro	6
Pataljoonassa tapahtuu	7
— Päiväkäskeyasiat	
— Tapahtumakuvat	
— Palkitut	
Esittelyvuorossa	16
— Puolustusministeriön rakennustoimisto	
— Valapitäjämme Rääkkylän seurakunta	
— Esa Haapala: Tarkka-ampujien merkitys taistelulentällä	
Vieraana	30
— Kenrm Pentti Syrjä	
— Kirjailija Seppo Lappalainen	
Killat toimivat	36
— Puheenjohtajan palsta	
— Vuoden kilta — KarJP:n kilta	
— Kilta tiedottaa	
— Onni Orasmaa, JR 9 kilta	
Historiikki	42
— Toivo Rätty: Talonpoikia Suomen sodassa	
Sotilaskoti toimii	45
Jääkäritoimikunta tiedottaa	50
Jääkärit urheilevat	52
Jääkärihumoria	56
— Romuluu: Jäätelöä	
— Piirrookset ja kaskut	

"HYVÄSTÄ NEUVOSTA HYÖTYMINEN VAATII ENEMMÄN VIISAUTTA KUIN SEN ANTAMINEN".

J. Collins

KANSIKUVA:

Sotilaskotiliitto täytti hiljattain 60 vuotta. Eräs jääkärien mieluisimpia tuokioita on liikkuvan sotilaskodin tarjoama kahvihetki maastossa. Kuvassamme Kontiolahden sotilaskotiyhdistyksen myyntiauto RAuK:n oppilaiden parissa.

Kannen kuvasi yliv R Pöyhönen

KARJALAN JÄÄKÄRI 2/1981

Karjalan Jääkäripataljoonan ja
Karjalan Jääkäripataljoonan Kil-
tan lehti

14. vuosikerta

Kustantaja:

Karjalan Jääkäripataljoonan
Kilta ry.

Päätoimittaja:

Maj Seppo Tanskanen
Rak 3 E
80790 Kontioranta
puh. 973-731 011/201

Toimitussihteeri:

Sotmest S Mölsä
80790 Kontioranta
puh. 973-731 011/209

Talous/ilmoitukset:

Toivo Tenhonen
Sepänkatu 13 A 4
80110 Joensuu 11
puh. 25 826

Toimituskunta:

Maj Seppo Tanskanen, pj
Evl Jaakko Aatolainen
Opettaja Simo Jääskeläinen
Toimittaja Vilho Keskitalo
Kirjailija Seppo Lappalainen
Tiedotussiht Jorma Mikko-
nen
Maj Pekka Ripatti
Sotmest evp Toivo Tenhonen
RAuK / Kar.JP:n oppilaskunnan
puheenjohtaja
Kuvat: Raimo Pöyhönen
Taitto: Jouko Haantio
Pankit:
PSP Ku 750-10-1
KOP 104060-146453
HOP 352550-13705
P-K:n Sp 465210-6414522

"Osoitteellinen julkaisu"

Painettu:
Pohjois-Karjalan
Kirjapaino Oy
Joensuu — 1981

Liikunnan motivaatiosta

Henkisen kestävyuden ja sotilaallisten perustaitojen jälkeen ehkä tärkeimpänä jalkaväkisotilaan ominaisuutena voidaan pitää hyvää fyysistä kuntoa. Kantahenkilökunnan ja varusmiesten kohdalla tämä vaatimus tulee tänä päivänä kohtuullisesti täytetyksi. Kuntoa hoidetaan ja se testataan. Niinpä jokaisen terveen alle 50-vuotiaan sotilashenkilökuntaan kuuluvan on joka vuosi mm osallistuttava kunto testiin, vähintään yhteen suunnistusharjoitukseen tai kilpailuun ja 25—100 km:n jalka-, hiihto- tai pyörämarssiin. Varusmiesten kunto testataan palveluksen alussa, keskivaiheilla ja lopussa 12 minuutin juoksulla eli ns Cooperin testillä. Koska jääkäriemme koulutukseen sisältyy erilaisia kunnan parantamiseen tähtäviä tilaisuuksia viikoittain, on luonnollisena tuloksena useimpien kunnan kohoaminen palvelusaikana. Keskimääräinen tulos palvelukseen tullessa on 12 minuutin juoksussa n 2 800 m ja 11 kk:n palveluksen jälkeen kotiuttamisvaiheessa n 2 900 m.

Miten sitten reserviläisemme hoitavat kuntoaan?

Professori Paavo Seppäsen tuoreen tutkimuksen mukaan suomalaisista 10,5 % on löhöilijöitä eli ihmisiä, jotka eivät lainkaan harrasta liikuntaa. 63,7 % ulkoilee silloin tällöin, jotkut säännöllisesti, 23,1 % kuntoilee säännöllisesti hengästymiseen ja hieken asti ja 2,7 % kuuluu kilpaurheilijoihin. Säännöllinen kuntoilu on miesten parissa lähes kaksi kertaa yleisempää kuin naisilla, joissa löhöilijöitä puolestaan on miehiä vähemmän.

Tutkimuksen tuloksista voimme päätellä mm, että melkoinen osa kansalaisistamme kaipaa vielä motivaatiota liikuntaan. Ehkäpä tällaiseksi soveltuvat seuraavat tunnetun urheilulääkärin ajatukset: "Kun ihminen harjaantuu fyysisesti ja henkisesti, hän saavuttaa aikaisempaa paremman kyvyn hallita itseään. Tämä johtaa siihen, että ihminen hyväksyy itsensä, pitää itsestään enemmän. Itsensä hyväksyminen puolestaan on edellytys sille, että ihminen uskoo toisten hyväksyvän hänet. Tämä ns narsistinen tyydytys on eräs sekä huippu- että kuntourheilun taustamotivaatioita. Halu liikuntaan on luotava jo lapsena. Liikunnallinen ja älyllinen kehitys eivät kilpaile keskenään . . . liikunnalla on kokonaissuorituskyvyn lisääntymisen lisäksi myös psyykkisesti tasapainottavaa vaikutusta."

Mainitut virkkeet monien muiden tunnettujen liikunnan hyötytekijöiden ohella antakoot yllykettä jonkin, itsekullekin sopivimmalta tuntuvan liikuntamuodon jatkuvalla harrastukselle. Erityisen tärkeää on reserviin siirtyvien jatkaa kuntosaa ylläpitämistä, sillä vuosien jälkeen liikunnan aloittaminen voi olla vaikeaa.

Joka tapauksessa lienee harvoja yhtä paljon aikaa myöten tyydytystä tuottavia päätöksiä, kuin päätös aloittaa jatkuva fyysisestä kunnostaan huolehtiminen.

Kuka ei tätä usko, kokeilkoon itse.

Hyvää liikuntakesää!

Seppo Tanskanen

komentajan puheenvuoro

Kaikki riippuu meistä itsestämme

Jopa arvovaltainen Suomen Kuva-lehti puuttui keskusteluun. Ajatelkaa nyt, eroava kenraali oli Sotakorkeakoulun johtajana vaatinut oppilasupseereilta ohjesäännön mukaista tukan pituutta ja vastustanut punaisten sukien käyttöä. Kenraali!

Satuin tuntemaan tuon kenraalin varsin hyvin. Hän oli ollut aseteitse esimieheni Hämeenlinnassa, hän oli Sotakorkeakoulun apulaisjohtaja ja johtaja, kun minä yli kuuden vuoden ajan olin taktiikan opettaja ja maasotalinjan johtaja.

Tartuin kynään osallistuakseni keskusteluun, mutta muutin mieleni. Asian paisuttaminen silloin olisi tuskin hyödyttänyt ketään.

Hänen eronsa syy ei kuulunut minulle, mutta olisin halunnut sanoa jotain hiusten pituudesta ja sukien väristä. Sanon sen nyt ja tässä.

Mielestäni ei ole olennaista, että kenraali on puuttunut hiusten pituuteen. Olennaista on, että hänen on täytynyt sekaantua asiaan. Ja miksikö?

Siksi, että kapteenin arvoinen upseeri ei ole itse huolehtinut omasta siisteydestään. Siksi, että me, tuon kenraalin lähimmät apulaiset, katsoimme ilmeisesti olevamme liian korkeita sotapäälliköitä hoitaaksemme meille kuuluvista velvollisuuksista myös pienimmät, ikävimmat, epäsuosiota antavat.

Sanon näin, koska olin yksi näistä henkilöistä. Suurimman linjan johtaja.

* *

Tämä tapaus nousi elävästi mieleeni yhä uudelleen kuluneen talven aikana. Minulla oli tilaisuus osallistua niin Puolustusvoimien taisteluharjoitukseen kuin Taistelukoulun johtamisharjoitukseenkin — kahteen tämän vuoden

suurimpaan harjoitukseen, kahteen erinomaiseen koulutustilaisuuteen. Vaikka asuinkin talviharjoituksen ajan joukkoni esikunnan teltassa, jouduin ja pääsin molemmissa harjoituksissa liikumaan ja näkemään varsin paljon. Näin päivittäin molemmat puolueet. Näin paljon, mitä sotilaana aina olen halunnut nähdä. Näin paljon sellaista, mitä sotilaana en tahtoisi nähdä.

Näin vaiheen, missä taistelukalusto on tielle ruuhkautuneena, ruokailu käynnissä keskellä tietä. Paikalla on kantahenkilökuntaa, on valkoista käsi- ja varsinauhaa, on E-kirjaimia. Kukaan ei ole vastuussa tapahtumasta.

Näin vaiheen, missä Rannikkojääkärikoulu hyökkäsi ja Panssariprikaatin pioneerit raivasivat aukkoa miinoitteen. Erotuomarit kouluttivat, kantahenkilökunta ja varusmiesjohtajat toimivat. Katselin kauan ja toivoin, että kaikki joukkomme olisivat puolueettomasti arvosteltuna yhtä hyviä, yhtä aktiivisia, yhtä oma-aloitteisia.

Katselin Hyrynsalmen eteläpuolella hyökkäystä, joka oli tuomittu puutteellisten valmistelujen ja olemattoman tulituen vuoksi epäonnistumaan. Mutta se ei epäonnistunutkaan. Sen pelasti ylikersantti, joka miestensä kärkeä edeten teki mahdottomasta mahdollisen. Hän ei odottanut, että joku ylempi tai alempi toimisi. Hän toimi itse.

Vain vähän myöhemmin näin joukon, jonka pitäisi kohta torjua ilmavillinen. Erotuomarikouluttaja otti au-

rinkoa. Hän tuskin tiesi, että hänen koulutusvastuullaan olevan joukon alikersantti teki tien mutkan takana samoin. Erona vain oli, että alikersantti oli riisunut puseronsa ja paitansakin.

Tästä erinomaisesta harjoituksesta jäi aivan erityisesti mieleen hyökkäys, jonka väsynyt yksikkö suoritti juosten runsaan 1 000 m matkan sillan ja penkereen yli. Seurasin yksikköä kalliolle, missä miehet vuoroin kahlasivat lumessa, vuoroin etenivät kivi kiveltä. Päällikkönä toiminut luutnantti ryntäsi kärkeen hyökättäessä vaikeata rinnettä ylös. Pojat olivat väsyneitä ja hikisiä, mutta luutnantistaan he eivät tahtoneet jälkeen jäädä. Mietin, miten hyökkäys olisi edennyt, jos luutnantti olisi vielä teltassaan sillan toisella puolella ”johtamassa radiolla yksikköään”.

Jokaiseen näkemääni hyvään suoritukseen kuuluu johtaja, joka miestensä parissa toimii, ajattelee, on aktiivinen.

Jokaiseen varoitettavaan esimerkkiin kuuluu johtaja tai johtajia, jotka asemaltaan ja arvoltaan ovat liian korkeita puuttuakseen ympärillään näkyviin epäkohtiin.

* *

Kaikki on kiinni meistä itsestämme. Jos me täytämme paikkamme, vetää alikersantti ryhmäänsä, ylikersantti joukkuettaan, luutnantti ja kapteeni komppaniaansa — ja miehet seuraavat.

Tällöin ei kenraalin tarvitse huolehtia alaitensa alaisten asioista.

**HUOLTOASEMA
K. TOUKONEN**

Rantakatu 21 Joensuu

pataljoonassa tapahtuu

Päiväkäskeyasiat

Nimitykset ja ylennykset

- vääpeli Kari Paldanius ylivääpeliksi 1. 4. 1981 lukien
- ylikersantti Ari Myllynen vääpeliksi 1. 4. 1981 lukien
- ylivääpeli Eino Päivinen sotilasmestariksi 31. 3. 81

Kiitokset

Pataljoonan komentaja on kiittänyt päiväkäskyssä ylikersantti Markku Keskitaloa Päälystöpiston I jakson

n:o 39 kiväärilinjan priimussuorituksesta.

Kantahenkilökuntaan hyväksytyt

- vänrikki Simo Heikki Antikainen va luutnantin virkaan ajaksi 3. 3. — 31. 8. 1981 (PionK)
- kersantti Kari Juhani Vestman 15. 5. 1981 lukien soittajaupseeriksi KontSK:aan.
- kersantti Petteri Junno 8. 5. 1981 lukien soittajaupseeriksi KontSK:aan.

Erot

Seuraaville henkilöille on myönnetty ero puolustusvoimien palveluksesta heidän omasta anomuksestaan

- sotilasmestari Eino Päivinen 1. 4. 1981 lukien (RAuK:n vääpeli)
- luutnantti Sauli Junno 1. 6. 1981 lukien (KontSK:n kapellimestari)
- majuri Eero Karttunen 1. 7. 1981 lukien (pataljoonan huoltopäällikkö)
- sotilasmestari Rainer Rosenius 1. 9. 1981 lukien (talousupseeri).

JK

Pikahaastattelu

Pataljoonan pitkäaikainen huoltopäällikkö majuri Eero Karttunen siirtyy vuosilomansa pidettyään reserviin 1. 7. 81. Taakse jää tuolloin palvelusta puolustusvoimissa runsaat 32 vuotta, joista viimeiset lähes 12 vuotta Kontiorannassa.

Tapasimme Eeron työpaikaltaan hänen viimeisenä työpäivänään ja kysyimme:

— Millaisin ajatuksin ja tulevaisuuden suunnitelmin erkanet pataljoonasta? Entä löytyykö rasti ja kulkeeko suksi myös tulevina vuosina?

— 32 vuotta toisten käskettävänä ja käskijänä, esimiesasemassa työssä, jossa on käytävä säännöllisin, täsmällisin määräajoin tai vaihtoehtoisesti täysin epäsäännöllisin työajoin on masentavaa henkilölle, joka ei tahdo olla kenenkään käskettävänä eikä liioin käskijänä ja tahtoo mennä ja tulla niinkuin itse haluaa. Tästä syystä lähdän ns "rintamakarkurina" kuten sanotaan. Edellä mainitusta ja verotussyistä en ota mitään edes tarjottua työtä vaan elelen "vapaaherrana", eläkeläisenä

Joensuun Rantakylästä velaksi ostamassani osakkeessa.

Liikuntaa aion harrastaa niin pitkään kuin terveys sallii. Suunnistus, hiihtosuunnistus ja hiihto tulevat olemaan lajeina. Kilpailen jos näin vanhana kunto nousee nykyisestä. Jos ei nouse jatkan kuntoilulinjalla. Totuuden sanoakseni "rasti" ei ole koskaan minul-

ta löytynyt hyvin, koska olen huono kartanlukija ja turhan hätäisten ratkaisujen tekijä.

Yhteenvetona voinen esittää, että mikään ei ole pitkään aikaan tuntunut niin mukavalta kuin nyt eläkkeelle lähteminen. Kaipaamaan jää ihmisiä, joihin on täällä tottunut ja kaunista järvi- maismaa.

KESA- KAUPAN KESKUS

 **LOUNASKAHVIO
SIPATTI**

VIIHTYISÄ ULKOKAHVIO
AVOINNA ARK. 8-20, LA 8-18, SU 11-17

PIHACITY

UUDEN AJAN PUUTARHAMYYMÄLÄ
AVOINNA MYÖS SUNN. 9-14

CITYMARKETISSA ON HELPPO ASIOIDA

- KESKUSTAN SUURIN PYSÄKÖINTI-ALUE
- KAIKKI KÄTEVÄSTI KATUTASSOSSA

V5
raviveto ASIAMIES

NEUVONTA- JA
ASIAKASPALVELUPISTE

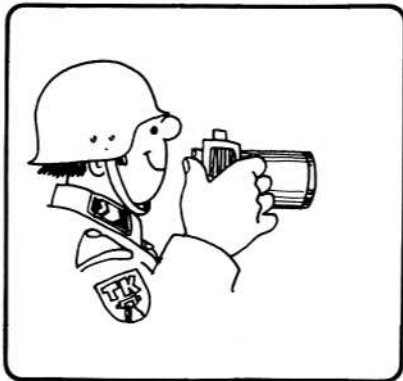
K AVOINNA 8-20 LA 8-18
ARKISIN

CITYMARKET

KAUPPAKATU 16 80100 JOENSUU 10

tapautumakuvat

▼ "Rosse", sotilasmestari Rainer Rosenius täytti 50 v 28. 2. 81.

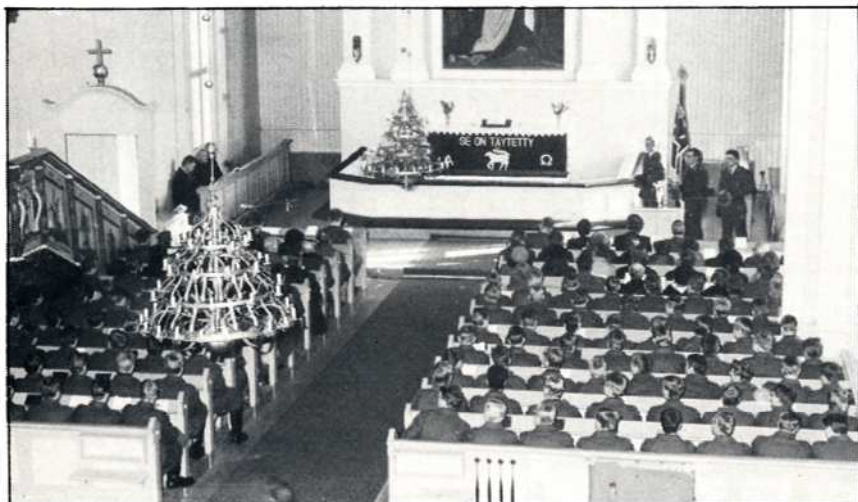
Kuvassamme pataljoonan komentaja evl Jaakko Aatolainen luovuttaa päivän sankarille myöntämänsä KarJP:n hopeista ansiolevykettä.

▼ RAuK:n kurssin 102 priimukseksi selvisi opp Harri Broman. Kurssin päättäjäistilaisuudessa otetussa kuvassamme ovat onnittelevuorossa vanhemmat Riitta ja Väinö Broman.

Perinteistä laskiaissunnuntaita vietettiin auringon paistaessa 1. 3. 81 varuskunnan rannassa. Lapsille oli ohjelmassa mm ajelua vanhanmallisilla (kuvassa taustalla) ja nykyaikaisilla potkimattomilla (etualalla) hevosilla.

Valamatka Enoon 14.—15. 3. 81

Valajumalanpalvelus Enon kirkossa. Valan vannomisen jälkeen seurasi ohimarssi jalan kirkon edessä.

1/81 saapumiserä johtajineen hiihtomarssilla Kontiorannasta Enoon 14. 3.

Isäntäpaikkakunnan mieslaulajat esiintyvät maanpuolustusjuhlassa, joka pidettiin urheiluhallissa.

Juhlassa muistettiin myös enolaisia pataljoonan ystäviä. Kuvassamme komentaja ojentamassa Kollaan pienoiskasarmaa kiltaveli Kauko Ollille.

◀ Pataljoona osallistui Taavetin-Savitaipaleen alueella pidettyyn puolustusvoimien pääso-
tatarjoitukseen Talviharjoitus 81:een 21.—
27. 3. 81.

Runsaslumisissa korpiolosuhteissa on ajo-
neuvojen tieltä pois saaminen ongelma, jota
kuvassamme pohtivat yliv Erkki Leppänen
ja vääp Raimo Kuitinen.

Puolustustaistelussa korostuivat mm lin-
noittaminen ja naamiointi. Kuvassamme hy-
vin naamioitu kenttäkeittiö reserviläisvääpe-
lin komennossa.

"Eikka", sotmest Eino Päivinen siirtyi reserviin 1. 4. 81. Varusmiehet, henkilökunta ja eri yhteisöt muistivat pidettyä esimestä ja työtoveria
monin tavoin. Kuvamme on sotilaskodissa pidetystä läksiäistilaisuudesta, jossa lähtijää ovat muistamassa toimiupseerikerhon edustajat vääp
Juhani Östman ja yliv Veikko Rantasalo.

Palkitut

Kontiolahden varuskuntasoihtokunta menestyi erinomaisesti 13. Puolustusvoimien soittomestaruuskilpailuissa Turussa huhtikuun alussa. Vuoden 1981 tärkeimmässä sotilasmusiikkita-
pahtumassa KontSK:n soittajat väpeli Kari Somppi, korpraali Petteri Junno ja jääkäri Heikki Nevalainen saavuttivat joukkuekilpailun voiton, johon KontSK ei aikaisemmin ole yltänyt. Toiseksi joukkuekilpailussa selvisi Dragsvikin varuskuntasoihtokunta ennen Haminan soittokuntaa.

Kolmen vuoden väliajoin toistuva, eri puolilla maata varuskuntasoihtokuntien yhteydessä kiertävä tapahtuma kokosi tänä vuonna 56 kilpailijaa 15 varuskuntasoihtokunnasta. Vähintään kolme kilpailijaa lähettänyt soittokunta osallistui soitinsarjojen lisäksi myös joukkuekilpailuun, jossa kilpailijoiden pistemäärien keskiarvo ratkaisi paremmuuden.

Soitinsarjoissa kilpailtiin tällä kertaa huilun-, klarinetin, saxofonin, käyrätorven, trumpetin, pasuunan, baritonin, tuuban ja lyömäsoittimien soitossa. Tapahtuman päätöskonsertti pidettiin Turun konserttisalissa.

- Tulokset: Soitinsarja
— klarinetti
1. Väap John Alen DraSK
2. Sotmest Heikki Risu HamSK
3. Väap Kari Somppi KontSK
...
6. Korpr Petteri Junno KontSK
— käyrätorvi
1. S-opp Timo Ruskeepää SoittK
2. Väap Jarkko Peltoniemi LahSK
3. Jääk Heikki Nevalainen KontSK

- Joukkuekilpailu
1. KontSK 75,83
2. DraSK 74,66
3. HamSK 74,37

Valtiovarainministeriö järjesti viime kesänä yhdessä kuntien keskusjärjestöjen kanssa byrokratiatalkoot. Kaikilla julkisen hallinnon työntekijöillä oli mahdollisuus tehdä byrokratiata-
vähentäviä ehdotuksia. Kampanja tuotti yhteensä yli 5 000 ehdotusta julkisen hallinnon eri aloilta, joista palkittiin

tunnustuspalkinnolla 150 ehdotusta.

Lutnantti Juha Karhu teki puolustusvoimissa kirjoitettavien sotilaskuljetustodistusten käsittelyä ja kirjoittamista koskevan kehittämissuosituksen, joka oli hyväksytty palkittujen ehdotusten joukkoon.

ASA-VÄRI TV
Se lämminverinen,
osta nyt
KONELIIKE
K. KAKKINEN
Kitee puh. 413 221

Tuupovaaran
OSTOLA
T. Leppänen Ky
Puh. 51 372 P. 51 188
Baari ja myymäläautopalvelu

**VIETÄ NAUTINNOLLISET
KAHVIHETKET, NÄE RUNON-
LAULAJIEN MAISEMAT!**
HYVIEN PIKKULÄMPIMIEN PAIKKA
ILOMANTSISSA!

GRILLI-MUSIKKA

PUH. 974-21 517

Suoritamme sähköasennustyöt
• urakalla • tuntiveloitustyönä
edullisesti

Insinööritoimisto SÄHKÖMANTSI OY

Kauppatie 33, 88900 Ilomantsi puh. 974-22 180

A-ryhmän
• sähköurakointi
• sähkösuunnittelu

• BETONIMASSAA • KAIVORENKAITA •
• JALAKSISIA UURREPUTKIA •

ILOMANTSIN BETONITUOTE KAUTTO KY

Ilomantsi puh. 974-21 295

GOOD YEAR

Meitä saat edullisesti

Michelin, Nokia, Good Year ja Sava
h-autojen renkaat, kuorma-
autojen ja traktorien renkaat.
H-autojen renkaan tasapainotus
paineinen 10 MK/kpl.
Suoritamme renkaiden korjaukset ja
välitämme pinnoitusta.

ILOMANTSIN RENGASPALVELU L. Hyttinen

Ilomantsi Ansalla puh. 974-22 221

LAATU- SUKSIA

KITEEN TEHDAS
Puh. 413 501

Sinä **18-34**-vuotias!

NYT SAAT LAINAA
80%
ENSIASUNTOON.

- säästät itse vain 20%
- saat jopa 12 vuotta takaisinmaksu-aikaa

**Φ PYHÄSELÄN
OSUUSPANKKI
KYLLÄ**

Masin laina.

**Kesälahden
Osuuspankki**

**MEILL' AAMUVIRKUT
PULLAT PAISTAA,
SIKS' TUOREELTA
NE AINA MAISTAA.**

**KORPIN
LEIPOMO OY
MATKA-KAHVIO**

Kesälahti

leipomo 957-371 096

kahvio 957-371 094

Karjalan Murske

Huhtilainen&Kupiainen

82500 Kitee • puh. 411 161

MURSKAUSURAKOINTIA

**K^oHALLI
KUPIAINEN**

PUH. 411 151

EDULLINEN JA MONIPUOLINEN OSTOS-
PAIKKA KITEEN KESKUSTASSA.
KANNATTAA TULLA KAUEMPAKIN!

KITEEN LVI OY

**JOHTAVAA PUTKITEKNIIKKAA
KESKI-KARJALAN
TALOUSALUEELLA.**

Kiteentie 46 — 973-413 661

KITEEN KESKUSTASSA LINJA-AUTOASEMAN BAARI

Edullisia ruoka-annoksia, kahvia sekä virvokkeita ja elintarvikkeita.

AVOINNA: ark. 6.00—21.00, su 9.00—19.00

RAIMO HIRVONEN

Puh. 413 195

**PLM:n
rakasto ja
työmaa**

esittelyvuorossa:

Puolustusministeriön rakennustoimisto

Kontiolahden varuskunnassa toimiva PLM:n rakennustoimisto ylläpitää erilaisia kiinteistötoimintoja Joensuun sotilasiirin alueella. Toimiston toimintakenttään kuuluvat Joensuun kiinteistöhoitopiirin alueella olevat kiinteistöt. Joensuun kiinteistöhoitopiiri käsittää Kontiolahden- ja Ylämyllyn varuskunnat, Joensuun alueella olevat kiinteistöt sekä Sotinpuron leirialueen, joten puuhaa henkilöstöllä kyllä riittää toimistossa ja kentällä.

Rakennuspäällikön, rakennusmestari E J Tuovisen alaisena toimiva toimisto työskentelee Joensuun kiinteistöhoitopiirin päällikön eversti R Savolahden alaisena. Tärkeimpiä tehtäviä toimiston laajassa työkentässä ovat mm kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapitotyöt, kiinteistöjen vastaanotot ja luovutukset sekä erilaisten työkalujen ja tarvikkeiden hankinta siitä annettujen määräysten mukaisesti. Näiden tehtävien lisäksi toimiston harteilla ovat myös isännöitsijätoimeen kuuluvat tehtävät, vuokrien ja erilaisten huoltomaksujen perintä, materiaalin varastointi sekä monet muut vaativat tehtävät.

Tämän hetkisistä hankkeista ovat työn alla Karjalan Jääkäripataljoonassa mm autohallin lämpöeristys sekä sotilaskodin keittiön ja kasarmien kunnostustyöt. Pohjois-Karjalan Patteristossa on käynnissä sotilaskodin lämpösaneeraus ja useita pieniä korjaustöitä. Tärkein ja suurin työkohte tällä hetkellä on kuitenkin Sotinpuro, jonne lähivuosien aikana valmistuu kokonaan uusi leirialue. Hanke käsittää mm useita uusia rakennuksia. Tulevaisuudessa pyritään korjaustoimintaa lisäämään merkittävästi, mikäli määrärahoja on tarpeeksi käytettävissä. Esimerkiksi lämmöneristykseen kiinnitetään tällöin entistä suurempaa huomiota.

Rakennustoimiston johtaja rakennuspäällikkö E J Tuovinen.

Henkilöstö ja tehtävät

Rakennustoimiston johtajana toimii rakennuspäällikkö E J Tuovinen. Hänen tehtävänä on mm työsopimussuhteisen tuntipalkkaisen kiinteistöhoitohenkilöstön työhönottaminen ja työsopimusten purkamisen, kiinteistö- ja isännöintiasioita koskevien töiden ja tehtävien määrittäminen sekä erilaisten

tarkastusten suorittaminen. Näiden lisäksi rakennuspäällikön työhön kuuluvat myös tiedotustoiminta, rakennustoimiston työjärjestyksen ylläpito, erilaisten sopimusten hyväksyminen sekä kiinteistöhoitotoimintojen kehittämistä koskevien esitysten teko. Vastuukenttää kyllä riittää, mutta 20 vuoden kokemuksella työt sujuvat jo rutiinilla.

Kiinteistöjen korjaustyöstä kentällä vastaa kiinteistöhoitorakennusmestari Seppo Hyvärinen. Hän johtaa piirissä korjaus-, rakennus- ja kiinteistöhoitotöitä, suorittaa asuntojen katselmuksen asukkaiden vaihtuessa, johtaa pihojen ja teiden kunnossapitoa, osallistuu vuosittain pidettäviin palotarkastuksiin ja laatii niistä kertomukset. Lisäksi rakennusmestarin työkenttään kuuluvat rakennuspäällikön viransijaisuus- ja isännöintitehtävät.

Rakennusmestari Seppo Hyvärinen vastaa kiinteistöjen korjaustöistä.

LVI-alaan liittyvät tehtävät kuuluvat LVI-tekniikko Martti Jalkasen työkenttään. Hän vastaa erilaisten LVI-laitteiden käytöstä, hoidosta ja kunnossapidosta, valvoo kiinteistöjen lämmitystä ja polttoaineiden kulutusta sekä toimii uudisrakennusten ja peruskorjausten LVI-asennustöiden valvojana. Myös nuohoustoiminnan- ja säädösten noudattamisen valvonta kuuluvat LVI-tekniikolle.

LVI-tekniikko Martti Jalkanen.

Lämpökeskuksilla toimivan LVI-henkilöstön suoranaisina esimiehinä toimivat konemestarit, Ylämyllyllä Martti Pirinen ja Kontiorannassa Rau-
no Relander.

Viemäriinjojen huomattavissa määrin tapahtuva uusinta sekä voimakas pyrkimys energian säästöön tuottaa lähitulevaisuudessa paljon työtä LVI-henkilöstölle. Jo tällä hetkellä voidaan havaita ratkaiseviakin muutoksia energian kulutuksessa, sillä pienin korjauksin ja muutostöin on saavutettu peräti 20 %:n säästö.

Sähkyliasantajan tehtäviä piirin alueella on parin vuoden ajan hoitanut Olavi Turunen. Hän toimii varuskunnissa olevien sähköasentajien esimiehenä, mutta osallistuu myös itse asennus- ja korjaustöihin. Sähkyliasantaja vastaa kiinteistöjen sähkö- ja asennuslaitteiden käytöstä ja kunnossapidosta, valvoo sähkön käyttöä ja kulutusta, suorittaa sähkö tarkastuksia, valvoo tarvittaessa uudisrakennusten sähkötöitä ja suunnittelee erilaisten sähkötarvikkeiden hankintoja.

Kaikkien yhteisen ympäristön kannalta tärkeästä siisteydestä kiinteistöhoitopiirin alueella huolehtii kotitaloustekniikko Mirja Karhapää. Hänen harteillaan ovat siivoustyönjohtajan tehtävät, joista tärkeimpiä ovat siivouksen kehittäminen ja valvonta, hankintojen suunnittelu sekä yleisen puh-

Siivoustyönjohtaja kotitaloustekniikko Mirja Karhapää.

taustason määrittäminen. Tärkeimpiä siivouskohteita ovat yhteiset kokoontumispaikat, mm uimahallit, sillä niissä tulee esille terveydellisiä tekijöitä.

Toimistonhoitajana rakennustoimistossa työskentelee Ritva Peura, joka johtaa toimistotöitä apunaan toimistohenkilöstö. Toimistonhoitajan tehtävänä on huolehtia henkilöasioiden hoidosta, hoitaa ja valvoo maksuliikennettä, huolehtia erilaisten sopimusten ja vakuutusten voimassaolosta sekä toimia tapaturma-asiamiehenä. Tehtäviin kuuluvat myös palkkalaskennan ja maksutoimenpiteiden johtaminen sekä materiaalikirjanpidon valvonta.

Toimistonhoitaja Ritva Peura.

Toimistonhoitajan apuna työskentelevään toimistohenkilöstöön kuuluvat Pirjo Eronen, jonka päätehtävä on palkanlaskenta, sekä Irene Puolanne, joka huolehtii pääasiallisesti laskujen maksusta ja tilausten teosta. Varasto- ja momenttikirjanpidosta sekä mm asuntoasioista vastaavat apulaiskanslisti Erja Härkönen ja toimistoapulainen Merja Virkajärvi.

PLM:n rakennustoimiston ja rakennustyön yhteisenä hankintamestarina toimii rakennusmestari Arvo Raatikainen, joka PLM:n ja VHK:n ohjeiden mukaan suorittaa materiaalihankinnat kaikille rakennustoimiston ja rakennustyön työmaille. Tehtäväkenttä käsittää Kontiorannan-, Ylämyllyn- sekä Nurmeksien alueilla tarvittavan materiaalin erilaisista rakennustarvikkeista polttoaineisiin. Hankintamestarin tehtävänä on myös valvoa tilausten ja hankintasopimusten mukaisia toimituksia, johtaa ja kehittää materiaalin varastointitoimintoja sekä suorittaa hintatiedusteluja ja tarjouspyyntöjä. Rakennusmestari Raatikainen toimii ota myös työsuojelupäällikkönä Joensuun kiinteistöhoitopiirin alueella.

Rakennustoimistossa työskentelee siis kaikkiaan 11 henkilöä, joiden lisäksi Ylämyllyllä toimii toimiston alaisena kiinteistö- ja korjaustoiminnan valvoja rakennusmestari Timo Virkkunen. Sotinpuron rakennusryhmää johtaa rakennusinsinööri Taisto Holopainen. Kontiorannassa sijaitsevan rakennustoimiston pää- ja jakovaraston hoidosta vastaa Erkki Nuutinen apunaan Aaro Judin. Ylämyllyn varastoa hoitaa Kauko Martikainen. Rakennustoimiston alaisena työskentelevien työntekijöiden määrä vaihtelee vuosittain 80–110.

Rakennustyö

PLM:n rakennustoimiston kanssa samoissa tiloissa toimii myös puolustusvoimien rakennusosaston alaisuuteen kuuluva PLM:n rakennustyö. Sen pääasiällisin tehtävä on uudisrakentaminen, mutta myös suurempia saneerauksia ja asfaltointeja suoritetaan tarvittaessa.

Rakennustyö toimii tällä hetkellä kahdella paikkakunnalla, Kontiorannassa ja Ylämyllyllä. Kontiolahdessa on parhaillaan käynnissä uuden autohuoltolan rakentaminen sekä varustusraston peruskorjaus- ja laajennustyöt.

Pirjo Eronen (vas) ja Erja Härkönen.

Hankintamestarina toimii rakennusmestari Arvo Raatikainen.

Myös Ylämyllylle ollaan rakentamassa uutta autohuoltola ja rivitaloa.

Rakennustyön toiminta riippuu pääasiällisesti työllisyystilanteesta ja siitä, miten tarvitsijat esittävät tarpeitaan. Täystyöllisyyskausi vaihtelee 8–12 kuukauteen ja työntekijämäärä työllisyystilanteesta riippuen paristakymmenestä sataan. Tämänhetkinen vahvuus on 87 henkilöä, mikä sisältää myös aliurakoitsijat.

Rakennustyötä johtaa vastaava mestari, rakennusinsinööri Jorma Lavikainen, jonka alaisuudessa toimii kaksi vastaavaa työmaamestaria, toimistorakennusmestari, toimistohenkilökunta sekä varastonhoitajat. Vastaavana työ-

maarakennusmestarina toimii Kontiorannassa insinööri Kari Hakkarainen ja Ylämyllyllä rakennusmestari Leevi Treuthardt. Molemmilla mestareilla on harteillaan kaksi työmaata.

Toimistorakennusmestarin tehtäviä hoitaa Pekka Koskinen, joka huolehtii rakennustyön kustannusarvioista, loppulaskennasta, materiaalmäärien laskennasta, suunnittelusta ym. tehtävistä. Toimiston puolella työskentelevät toimistonhoitaja Asta Sihvonen ja toimistoapulainen Airi Kinnunen.

Kontiorannassa sijaitsevan keskusvaraston hoitajana toimii Teemu Martikainen ja Ylämyllyn alavarastossa Marita Keto.

Teksti: upskok Jari Jolkkonen

Suoritamme maansiirtotöitä kokonaisurakkana tai tuntityönä. Aseinamme ovat vankka ammattitaito, nykyaikaiset maanrakennuskoneet, kaivukoneet hydrauliset 20—35 tonnia, puskukoneet 15—32 tonnia, tiehöylä, kuorma-autot ja maansiirtoautot.

ERIKOISKULJETUKSET

Soitto meille ja tulemme tarpeen mukaan arvioimaan työkohteenne.

MAANSIIRTOLIIKE ARVI SISTONEN

82200 HAMMASLAHTI
PUH. VAIHDE 973-746 476

VERHOILLAAN

sohvakalustoja, konttori-, TV-, lepo- ym. tuoleja, autonpenkkejä ym. ym. kankaalla, nahkalla, plyyshellä. Meillä myös ajanmukaiset kangas-, nahka-, ja plyyshimallit.

Paikkakunnalla ainoa hyväksytty Suomen Hautaustoimistojen liiton jäsenliike.

HAUTAUSTOIMISTO VERHOOMO

P. TOROPAINEN puh. Kitee 411 145 (liik-
keelle, kotiin), Kiteentie 31

Ostetaan:

- Rauta-, metalli- akku- ym. romua
- Käytettyjä maatalouskoneita ym. koneromua
- Jätepaperia ja lumppuja
- Lasipulloja ja lasiromua

Myydään:

- Käyttörautaa monia eri lajeja ym.
- Osia puretuista autoista ym. koneosia
- Käytettyjä vesijohto- ja sähkötarvikkeita
- Kesämökeille laituripontooneja

ROMULIIKE PENTTI MIKKONEN

KITEE, TAIPALE

LIIKE TOLOSENMÄKI PUH. 973-422 283, KOTI 413 453

Tervetuloa lomalle Ilomantsiin — "Kalevalan laulumaille"

- muinaista asuma-alueita, sotien taistelupaikkoja ja muistomerkkejä
- ortodoksista ja kalevalaista runolaulun perinnettä
- ohjelmoituja kiertoaajeluja Koitereen ja runonlaulun maisemiin

- Koitere — Karjalan helmi, yksi Suomen seitsemästä matkailualueesta
- Runon ja rajan tien keskeisimpiä kohteita
- Pohjois-Karjalan viihtyisin kirkonkylä (arvonimi v:ta 1970)

*****

Majoituspalvelut:

- **RUHKARANNAN LOMAKYLÄ** Kuuksenvaara (9 km kirkonkylästä) ja 3-tähden leirintäalue (54 h)
- ympärivuotisia lomapaikkoja, rantasaunoja, tenniskenttä
- **Jarmanka**, 250-paikkainen ravintola, B-oikeudet
- Ruhkarannan kautta kulkee viitoitettu patikka-polku Taitajan taival
- Tilaukset: puh. 974—43 161

KOITEREEN HELMI LOMAKYLÄ ja 2-tähden leirintä-alue

- Koitereen rannalla 53 km kirkonkylästä, puh. 974—32 440
- telttapajoja, aittamajoitusta, sauna, keittokatos, kalastusmahdollisuus Koitereella
- ympärivuotisia lomamökkejä

PETKELJÄRVEN KANSALLISPUISTO

- Petranien leirintäalue (23 km kirkonkylästä), 1-tähden palvelut
- sauna, keittokatos, entisöityä taisteluhautaa ja korsi
- Taitajan taipaleen toinen päätepiste puh. 974-21727

PUTKELAN ERÄMAJA (7 km kirkonkylästä)

- kirkasvetisen Tetrilammen rannalla, rantasauna
- sopiva retkeilyryhmille kaikkina vuodenaikoina
- Taitajan taipaleen toinen päätepiste lähetyillä
- tilaukset puh. 974—21 190

SEULAVAARAN TÄYSHOTOLA (27 km kirkonkylästä)

- soveltuu retkeily-, kurssi- ja kokoustoiminnan tukikohdaksi

- yöpymis- ja ruokailumahdollisuus
- näytteillä ja myytävänä taiteilija Sulo Leppäsen puuveistoksia
- tilaukset puh. 974—34 443

KIRKONKYLÄN RETKELYMAJA (avoinna 1. 6.—15. 8.)

- opastimistoja tiedotuskeskus kesäisin , puh. 974—21 275
- 32 kpl 4 hengen huonetta; sauna, suihku, kokous- ja juhlatilat

HOTELLI-RAVINTOLA RUUKKI

- A-oikeudet, tilaukset puh. 974—22 422

RAVINTOLA SIRMAKKA

- a-oikeudet, tilaukset puh. 974—21 231

MAJATALO RUSKIE-NEITSYT

- tilaukset puh. 974—21 278

ASUNTOHOTELLI JA MATKAKOTI MANTSI

- tilaukset puh. 974—22 533

MAATILAMATKAILU- JA PERHEMAJOITUSTA

- välittää mm. matkailulautakunta

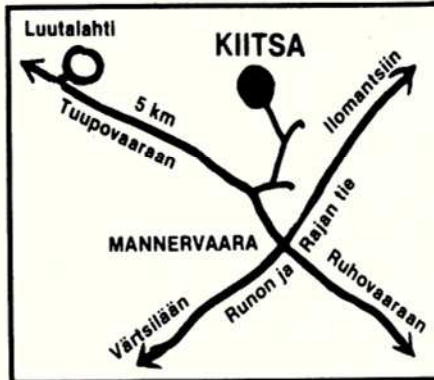
JUHLAT ja kiinteät OHJELMATUOKIOT:

- KAIKKIEN PYHIEN PRAASNIEKKA 14.—15. 6. Pogostalla
- PETRUN PRAASNIEKKA 28.—29. 6. Hattuvaarassa
- ILJAN PRAASNIEKKA 19.—20. 7. Kirkonkylässä
- NEITSYT MARIAN SYNTYMÄN PRAASNIEKKA 7.—8. 9. Mutalahdessa

- RUNONLAULAJAN PIRTILLÄ karjalaista ohjelmaa tilauksesta, puh. 974—21 421

ILOMANTSIN KUNNAN MATKAILULAUTAKUNTA

82900 ILOMANTSI puhelimet: 974—22 111. Kesällä 974—21 275.

Kiitsanjärven

MATKAILIJAKOTI

Tuupovaara 82880 Mannervaara
Puh. 974-54156 tai 54150

TULE JA TUTUSTU

RÄÄKKYLÄÄN, POHJOIS-KARJALAN SUVIPITÄJÄÄN!

Tarjoamme

- mökkimajoituksen Kirkkovooren tai Koivuniemen lomakylissä
- maistuvan aterian A-oikeuksin varustetussa ravintolassa, missä tanssia iltaisin
- monenlaisia kesätapahtumia paikallisine ohjelmineen

Matkaa autolla, pyörällä, laivalla tai veneellä.

Rääkkylään pääsee joka kulkuneuvolla.

TIEDUSTELE puh. 973—661411/matkailusihteeri

Rääkkylän seurakunnan menneisyyttä ja nykypäivää

Rääkkylän seurakunta on Pohjois-Karjalan ja Kuopion hiippakunnan eteläisimpiä seurakuntia. Se kuului vuodesta 1697 alkaen viime vuosisadan loppupuolelle saakka Kiteen laajaan seurakuntaan Oravilax (Oravilahti)-nimisenä kappeliseurakuntana. Itsenäiseksi Rääkkylän seurakunta tuli periaatteessa jo v. 1857, mutta käytännössä tämä pääsi tapahtumaan vasta 1890-luvulla Kiteen kirkkoherra Telénin kuoltua v. 1890. Ensimmäisen oman vakinaisen papin, kappalaisen, Rääkkylä sai jo v. 1794. Rääkkylä on vesistöjen (Pyhäselkä, Orivesi) rantamaisemissa sijaitseva paikkakunta ja seurakunta. Niinpä sen 725,5 km²:n pinta-alasta maa-alaa on "vain" 457 km².

Rääkkylän seurakunta on joutunut kokemaan omalta osaltaan Suomen kirkon ja kansan historian myönteisiä ja kielteisiä vaiheita ja kohtaloita. Niinpä Rääkkylän ensimmäisen kirkon, joka sijaitsi nykyisen kirkonkylän alueella 1660-luvulta alkaen, turmelivat venäläiset isonvihan aikana 1713—21 siinä määrin, ettei sitä voitu enää käyttää. Nykyinen kirkko on Rääkkylän seurakunnan neljäs. Se valmistui v. 1851 ja on Itä-Suomen kauneimpia kirkkoja. Itä-Suomen kirkoista vain kahdessa eli Rääkkylässä ja Ilomantsissa ovat kirkon kukot tapuleissa julistamassa kristillistä herätystä ja valvomista. Nykyisen kirkkomäen Ruotsi-Suomen hallitsija on ilmeisesti 1780-luvulla määrännyt Rääkkylän seurakunnan kirkon paikaksi. Kirkkomäeltä avautuu kaunis näköala kauas ympäristöön vesistöjen, Oravilahden laajan peltoalueen ja vaa-rojenkin yli. Kirkon vieressä samaisella mäellä ovat sekä rääkkyläläisten vappausoturien että lähes 200 viime sotien sankarivainajien haudat.

Rääkkylä on menettänyt muuttoliikkeen takia parin viime vuosikymmenen aikana n. 2 000 asukastaan. Viime vuosina muuttoliike on hiljentynyt ollen v. 1977 jopa lähes plus miinus nolla. Vuonna 1980 Rääkkylän seurakunnan väkiluku väheni 30 hengellä ollen vuoden lopulla 3 538. Kunnassa on n. 4 100 asukasta.

Rääkkylän seurakunta on vireä lähetystyötä ja palvelutoimintaa harjoittava seurakunta. Sillä on Pyhäselän seurakunnan kanssa yhteinen oma nimikkolähettilästä Etiopiassa. Lisäksi Rääkkylän seurakunta kannattaa taloudellisesti Taiwanin kristillistä radiotyötä. Sen toiminta on muutenkin suhteellisen vireää. Jumalanpalvelusten lisäksi on erilaisia erikoistilaisuuksia, juhlia, myyjäisiä, seuroja, kinkereitä, raamatutuppierejä, miestenpiiri jne. Aivan viime aikoina näyttää myös nuorisotyö osoittavan vireytymisen merkkejä, josta on syytä iloita. Onhan nuoriso huomispäivän vastuuta kantavaa kansaa. Kirkkomusiikkipuolella toimivat kirkkokuoro ja varhaisnuorisokuoro. Myös sotiemme veteraanit ovat järjestäneet jäsenilleen hengellisiä tilaisuuksia.

Kun, Te Karjalan jääkärit ja tulevat jääkärit, saavutte Jumalan suodessa Rääkkylään vala- ym tilaisuuksiin 18.—19. 7. 1981, niin te tulette paikkakunnalle, jossa isänmaan kesäinen kau-

neus on parhaimmillaan edessänne ja jossa elää ja työskentelee yritteliäs ja vireä väestö. Kristillisen seurakunnan ja kirkon tehtävänä niin täällä Rääkkylässä kuin kaikkialla kirkkomme ja kansamme keskellä sekä kaikkialla maailmassa on pitää tarjolla niin nuorten kuin vanhempienkin keskellä elämän sanaa, joka on elävän Jumalan ja Vapahtajamme Kristuksen sanomaa meille kaikille juuri ja myös tänään. Vain Jumalaan ja Kristukseen luottavalle ihmiselle kuuluvat tässäkin kansainvälisesti kiristyneessä ajassamme tosiksi ja kestäviksi koetut sanat itseltään Kristukselta ja Hänen apostoliltaan: "Minä olen tullut, että teillä olisi elämä ja yltäkylläisyys" (Joh 10: 10), ja kristillisellä uskonelämällä "on elämän lupaus, sekä nykyisen että tulevaisen" (1 Tim 4: 8). Jumala tahtoisi antaa meille kaikille tulevaisuuden ja toivon (Jer 29: 11).

Tervetuloa Rääkkylään ja Rääkkylän seurakuntaan!

Rääkkylän kirkko.

**MUISTITHAN.
AIRAM
NEOLUX-LAMPPU
kirkastaa värit**

AIRAM-LAMPPU ainoa Suomalainen

AIRAM OY
KESÄLAHDEN TEHDAS

**TOHMAJÄRVEN
LEIPÄ OY**

Konttori ja leipomon tilaukset 621 197
Leipomon myymälä 621 459
Kemien myymälä 621 310
Omistajan asunto 621 521

HYVIÄ HETKIÄ VARTEN ...
ravintola **Piivanka**
Kesälahti - Puh. 957-371147

HUOLTOASEMA
Puh. 957-371 104

SUORITAMME
Ulko- ja sisä-
maalaustöitä
urakalla ja laskuun.

Maalausurakoitsija
Kalevi Laukkanen

Kitee puh. 413279

Tarkka-ampujien merkitys taistelukentällä

Mielikuvamme tarkka-ampujista saattavat liittyä talvi- ja jatkosotaa käsittelevän kirjallisuuden kuvauksiin, sotaveteraanien kertomuksiin tai talvisodan ehkä tunnetuimpaan suomalaiseen tarkka-ampujaan Simo Häyhään, jonka perinteitä vaalitaan Karjalan Jääkäripataljoonassa. Pataljoonan perinnehuoneessa on nähtävänä hänen käyttämänsä kivääri ja "Simo Häyhä kilpailussa" kunkin saapumiserän tarkka-ampujat kilpailevat paremmuudesta Sotinpuron ampumaleirillä.

Monissa II maailmansodan jälkeen käydyissä sodissa tarkka-ampujat ovat osoittautuneet taistelussa oleville osapuolille kiusalliseksi tekijäksi. Siitä ovat osoituksena eräät ulkomaisissa sotilasaikakauslehdissä olleet kirjoitukset, uudet ohjesäännöt ja asekehitys.

Jalkaväkemme komppanioihin kuuluu tarkka-ampujaryhmä, jossa on ryhmänjohtaja ja kaksi miestä. Ryhmää käytetään myös suojelutehtäviin. Niin jalkaväki- kuin sissikoulutusohjesäännöt käsittelevät tarkka-ampujien taktista käyttöä ja tehtäviä yhteensä noin puoli sivua. Määrä on siis varsin vähäinen. Jalkaväkijoukko-osastoissa koulutetaan tarkka-ampujia kursseilla, joiden pituus on 20—75 tuntia. Osa opeutuksesta on suojelukoulutusta. Koulutusohjelmat ovat ammuntoja lukuunottamatta joukko-osastokohtaisia. Suomenkielistä koulutuksen lähdeaineistoa ei liene paljoakaan käytössä.

Tarkka-ampujatoimintaa käsittelevää suomenkielistä materiaalia on olemassa ainakin arkistoissa jatkosodan ajalta. Materiaalin syntyhistoria on varsin mielenkiintoinen.

Helmikuussa v 1942 Maaselän Ryhmän Esikunta lähetti Päämajaan kirjeen "Havaintoja vihollisen tarkka-ampujatoiminnasta Maa. R:n lohkolle". Myöhemmin suomalaiset saivat haltuunsa osia neuvostoliittolaisen Karjalan Rintaman Esikunnan julkaisemasta ohjekirjasta "Tarkka-ampujien valmennus ja toiminta Karjalan rintamalla". Näiden perusteella tehdyn koulutusohjeen "Ohjeita tarkka-ampujien valmennuksesta ja toiminnasta" päämaja antoi syyskuussa v 1943. Myö-

hemmin vastaavia ohjeita tai ohjesääntöä meillä ei liene julkaistu.

Tarkka-ampujat kirjallisuudessa

"Periskooppi oli tehty lautaputkesta ja kahdesta peilistä. Tarkka-ampujien aiheuttamien tappioiden vuoksi miehiä oli kielletty tähyttämästä ilman sitä.

....

— Tarkka-ampujako?

— Niin, kivääri sillä oli penkalla. Ampua oli pitänyt, mutta piippuun se on jäänyt. Siellä näkyi kypärä, mutta se oli niin törkeän ylhäällä ettei se varmaan ollut kuin syötti. Silloin juuri pamahti ja minä arvasin, että se on noussut kurkistelemaan . . .

....

Hankia makasi haudanpohjalla nykertyneenä. Keskellä otsaa, tarkasti silmien välissä, oli pieni sininen reikä." (Väinö Linna: Tuntematon sotilas).

"Päiväkirjamerkinnot kertovat lukuisista tarkka-ampujien saavutuksista. Heidän tuloksensa vaikuttavat uskomattomilta. Burovin mukaan Leningradin tarkka-ampujat saattoivat vuorokauden kuluessa ampua 300 sakalaista. Kaikki tarkka-ampujat eivät suinkaan olleet miehiä.

....

Tarkka-ampujien toiminnasta Burov toteaa esimerkiksi että laskelmien mukaan toukokuun 20. päivän aikana 1943 on tuhottu yli 2 000 fasistia. Näistä ampui yksi puna-armeijalainen 40. Tulokset jäävät omaan arvoonsa jos senkin vuoksi, että niiden tarkistaminen ei ollut useinkaan mahdollista". (Helge Seppälän kirja-arvostelu Helsingin Sanomissa v 1980 A. V. Borov:in kirjasta Blokada den za dnem eli Saarto päivästä toiseen).

Tarkka-ampujat jatkosodan asiakirjoissa

" Vihollinen on todennäköisesti kiinnittänyt suurta huomiota ja suuria toiveita tarkka-ampujatoimintaansa, siitä on pidetty suurta melua ennenkaikkea vihollisen rintama- ja joukko-osasto-

lehdissä sekä propagandajulisteissa, joissa kaikissa on kovasti liioitellen ylistelty tarkka-ampujien saavutuksia. Tämä rummunlyönti viitanee siihen, että tarkka-ampujatoiminnasta on haluttu tehdä oikea kärpänen, jolla on samalla tietty propaganda-arvonsa ainakin mielialan kohottajana. Venäläisten tarkka-ampujatoiminnan kiihdyttäminen lienee saanut alkusysäyksensä omasta, käytettävissä oleviin välineisiin nähden tehokkaasta tarkka-ampujatoiminnastamme ja kun vihollinen vanhan tapansa mukaan ei halua olla "Pekkaa pahempi", niin on se yrittänyt saada vieläpä yliotteen tässäkin asiassa onnistuenkin kehittämään tarkka-ampujatoimintansa meikäläisille varsin kiusalliseksi.

Tärkeimpinä tekijöinä vihollisen tarkka-ampujien toiminnan tehokkuuteen lienevät pätevä ase (kiikarikivääri) ja keskitetty toiminta yhdistettynä tarkka-ampujien runsaaseen käyttöön."

Edellä oleva on osa Maaselän Ryhmän Esikunnan laatiman kirjeen alkulauseesta. Kirjeessä käsiteltäviä alakohdista ovat mm vih:n tarkka-ampujatoiminnan järjestely, kyttäyspaikat ja toiminta niissä, toiminta-aika, ampumamatka ja -taito, harhauttaminen sekä omat torjunta toimenpiteet.

Neuvostoliittolaisen ohjeen johdannossa kuvataan taisteluolosuhteita ja suomalaisia seuraavasti:

"Murmanskin suunnalla ovat vallitsevina kallioiset vuoret, joilta miltei tyystin puuttuu kasvillisuus, ja jotka kohoavat 200—300 m merenpinnan yläpuolelle. Muilla suunnilla taistelua käydään metsä ja suoseudulla, joilla on runsaasti kukkuloita ja järviä. Kesä on verrattaen lyhyt valoisine öineen, talvi ankara pitkin lumimyrskyineen ja peräpohjolan napaöineen, syvine hankineen ja ankarine pakkasineen rintaman keski- ja eteläalueilla. Nämä luonnonolosuhteet antavat leimansa joukkojen toiminnalle ja asettavat erikoisia vaatimuksia tarkka-ampujien taistelutoiminnalle.

Suomalaiset osaavat mainiosti suunnistautua metsä- ja suoseuduilla ja

käyttävät taitavasti maastoa hyväkseen naamioituessaan. Ollen hyviä hiihtäjiä suomalaiset pystyvät nopeasti suorittamaan talvisin pitkiä hiihtomatkoja, he kestävät helposti pakkasia ja käyttävät taidokkaasti metsän puita ja kiviä puolustuslaitteiden rakentamista varten.

....

Tarkka-ampujataito on suomalaisten keskuudessa laajalle levinnyt”.

Ohje käsittelee mm tarkka-ampujien yksilöllisiä ominaisuuksia, tarkka-ampujien asemaa osastoissa, toimintaa eri taistelulajeissa, taistelutekniikkaa, osuman saamiseen vaikuttavia tekijöitä ja aseeseen sekä varusteisiin liittyviä yksityiskohtia.

Vietnamin sota

Vietnamin sodassa käyttivät molemmat taistelevat osapuolet tarkka-ampujia. Ilmeisestikin amerikkalaisille vastapuolen tarkka-ampujien teho tuli yllätyksenä. Sen vuoksi amerikkalaisten oli pakko tehostaa omien tarkka-ampujien koulutusta. Amerikkalaiset jouduit tekemään tarkka-ampujien tarkoituksenmukaisen koulutuksen ja taktisesti oikean käytön mahdollistamiseksi kaksi ohjesääntöä, toinen merijalkaväelle v 1968 ”Basic Rifle Marksmanship” ja toinen maavoimille v 1969 ”Sniper Training and Employment”.

Moninkertainen kivääriammunnan kultamitalimies ja maailmanmestari amerikkalainen majuri Lones W Wigger oli myös taisteluissa Vietnamin osallistui siellä tarkka-ampujien koulutukseen. Eräässä kirjoituksessaan hän mainitsee esimerkkinä 9. divisioonan tarkka-ampujien saaneen tuhotuksi 1 139 vastustajaansa 7 kuukauden aikana. Yksi osuma vaatii 1,34 laukausta. Amerikkalaisten mielestä tarkka-ampujien tulokset olivat rohkaisevia. Fort Berningissä koulutetaan edelleenkin tarkka-ampujia.

Tarkka-ampujien tehtävistä

Yhdysvaltojen asevoimien ohjesääntöissä tarkka-ampuja määritellään seuraavasti: ”Tarkka-ampuja on sotilas, jolla on erikoiskyky, -koulutus ja -varustus. Hänen on osattava ampua kiväärillään valikoivasti ja hyvin tarkasti sellaisia taistelukentällä esiintyviä maaleja, joita vastaan keskiverto kivääri-

mies ei kykene taistelemaan menestyksellisesti maalin etäisyyden, koon, sijainnin, liikkuvuuden tai näkyvyyden vuoksi”.

Vertauksia käyttäen voidaan sanoa, että ”ihanteellinen tarkka-ampuja on yhdistelmä kotkan silmistä, Jobin kärsivällisyydestä, intiaanin kätkeytymistaidosta, Salomonin viisaudesta ja jäniksen ketteryydestä. Lisäksi hän on erinomaisen taitava kivääriampuja. Kun nämä kaikki ominaisuudet on yhdistetty samaan mieheen — tuloksena on todella erinomainen sotilas.”

Lähtökohdan tarkka-ampujan tehtävien tarkastelulle antavat taistelumaaston luonne, taistelutilanne, taisteluvälineet sekä maalien laatu, käyttäytyminen ja sijainti. Ampumamatkat ovat luonnollisesti erilaisia riippuen maaston peitteisyydestä ja taistelulajista. Suomessa maaston peitteisyys on hyvin vaihteleva. Näkyvyys vaihtelee 100 metristä kilometriin. Tämä aiheuttaa Suomen maantieteellisestä asemasta Utsjoen ja Hankoniemen välissä, maaston korkeuseroista, vesistöistä, soista, pelloista, metsien laadusta, hakkuuaukeista, talven näkyvyyttä parantavasta vaikutuksesta, valaistusoloista jne.

Nykyisillä automaattikivääreillä tehokas ampumaetäisyys ulottuu maalin koosta ja liiketiloista sekä ampujan taidosta riippuen 150—400 metriin. Taistelussa on kiväärikaliiperisille aseille sopivia maaleja useita satoja metrejä kauempana tai hyvää ampumatarkkuutta vaativia maaleja aivan lähietäisyyksillä. Otettakoon esimerkiksi vaikkapa seuraavanlaiset tilanteet ja niihin sisältyvät erilaiset maalit: Vihollisen pataljoonan hyökkäysryhmitys, peltoaukealle ryhmitetty esikunta, komentopaikka, tulasema tai huoltolaitos, hakkuuaukealle jalan tuleva tai peltoaukealle, helikopterilla laskeutuva sissiemme jäljittämispartio; epävarmuutta aiheuttavat vihollisen tarkka-ampujat ja vihollisella käytössä olevat tekniset erikoisvälineet. Tarkastelutilanteessa voimme ensiksi kuvitella tarkka-ampujia rintamassa ja sen jälkeen vihollisen selustassa.

Sotakokemusten, niin II maailmansodan kuin viime vuosikymmenellä käytyjen, mukaan tarkka-ampujien käyttämät ampumaetäisyydet ovat vaihdelleet 100—900 metriin. On jopa tulitettu pidemmiltäkin matkoilta. Tarkkuus on ollut erinomainen 200—400 metriin saakka, jolloin on ammuttu rikki periskoppeja ja haarakaukoputkia. Monet kaatuneista ovat saaneet

osuman keskelle otsaa. Vartiomiehiin tarkka-ampujat ovat osuneet ensimmäisellä laukauksella jopa 800 metrin ampumaetäisyydeltä.

Tarkka-ampujien tehtävänä on siis tukea joukkonsa taistelua ampumalla valikoivaa ja tarkkaa tulta tavallisesti hyvin maastoutetusta tulasemasta. Tarkka-ampujien maaleina ovat vihollisen upseerit ja johtajat, tulenjohtajat, etäisyydenmittaajat, radiomiehet, konekiväärimiehet, tarkka-ampujat, tähystäjät, vartiomiehet, panssarivaunujen torneista tähystävät johtajat, panssarintorjuntaohjusryhmien henkilöstö ja optiset tai elektroniset välineet. Tärkeimmät maalit ovat vihollisen avainhenkilöt. Heidän tuhoamisensa heikentää vihollisen vastustuskykyä, luo pelkoa ja alentaa tällöin vihollisen taistelumoraalia.

Nykyisellä taistelukentällä tarkka-ampujille on useampia maaleja kuin talvi- ja jatkosodassa. Maalien monipuolistuminen johtuu sotatekniikan kehityksestä, taistelun liikkuvuudesta sekä erityisesti erikoishenkilöstön ja erikoisvälineiden lisääntymisestä. Jouduetaanpa tarkka-ampujapartiota käyttämä panssarivaunuyksiköiden hyökkäyksen tukemiseen peitteisillä alueilla. Heidän tehtävänä on tällöin tuhota vastustajan pst-ohjusryhmien henkilöstöä.

Tässä kirjoituksessa ei käsitellä tarkka-ampujatoiminnan taktisia periaatteita yksityiskohtaisesti. Tarkka-ampujia voidaan käyttää joukon taistelun tukemiseen puolustus-, hyökkäys- ja viivytystaistelussa sekä erilaisten suurehkojen tiedustelupartioiden osana. Meillä paikallisjoukkojen sissitoiminnassa taktisesti oikein toteutettu tarkka-ampujatoiminnasta on ilmeisestikin tehokasta. Tarkka-ampujia voidaan käyttää sekä vihollisen joukkoja vastaan sen hyökkäyssuunnassa että omien tukeutumisaluiden puolustamisessa vihollisen takaa-ajo-osastoja vastaan. Tarkka-ampujien käytön suunnittelussa huomioon otettavia seikkoja ovat mm asetetun tarkka-ampujaryhmän koko eli toimiiko tehtävässä ampuja yksin, taistelijapari vai useampia tarkka-ampujia tai tarkka-ampujapareja. Yleensä toimitaan pareittain. Johtajan on käskettävä tarkka-ampujien tulasema-alueet ja toimintatavat. Ne eivät saa olla kaavamaisia. Toimintatapoja eri tilanteissa on useita, jotka johtajien ja tarkka-ampujien olisi luonnollisesti tunnettava. Ampujien on hallittava monia yksityiskohtia joita ovat esi-

merkiksi maaston arviointi, tuliasemien valinta ja kunnostaminen, salassa pysyminen, kartanluku ja suunnistustaito, maalien havaitseminen ja osoittaminen sekä valinta, harhauttaminen, yli 180 metrin etäisyyksiltä osuman saamiseen vaikuttavat ampumatekniset tekijät jne.

Tarkka-ampujien yksilölliset ominaisuudet

Lähes jokainen varusmies voi tulla hyväksi ampujaksi. Tullakseen hyväksi tarkka-ampujaksi tarvitaan tiettyjä fyysisiä ja henkisiä ominaisuuksia. Tarkka-ampujaksi voi tulla fyysisesti terve, normaalisti kehittynyt yksilö. Tarkka-ampujalla on oltava kehittynyt

huomiokyky ja tarkkaavaisuus, jotta hän erillisten pikkutuntomerkkien perusteella voisi määritellä maalin sijainnin ja laadun. Kärsivällisyys, sitkeys ja kestävyys takaavat menestyksen etenkin puolustustaistelussa ja sissitoiminnassa. Lyhytjänteinen ja varomaton tarkka-ampuja paljastaa itsensä ja on vihollisen vastatoimenpiteille helppo maali.

Fyysisiltä ominaisuuksiltaan ampujan on oltava kekseliäs, nopealiikkeinen ja ketterä. Hänen hermojensa on salamannopeasti kyettävä reagoimaan syntyneeseen tilanteeseen, jonka vaatima päätös on osattava nopeasti keksiä. Tosiasiallisesti tarkka-ampuja on aina kaksintaistelussa vihollisen kanssa.

Tarkka-ampujan on oltava erittäin taitava ampuja ja jatkuvasti kehitettävä taitoaan. Maali on pyrittävä tuhoamaan ensimmäisellä laukauksella. Toista laukausta varten maali ei ehkä tule enää näkyviin. Havaitessaan tarkka-ampujia vihollinen pyrkii tuhoamaan ne kiväärien, kranaatinheittimien tai panssarivaunujen tulella. Ampuja joutuu mahdollisesti käyttämään ampumataulukoita, suorittamaan yksinkertaisia korjauslaskelmia ja käyttämään karttaa. Älyllisten ominaisuuksien lisäksi tarkka-ampujan on oltava oma-aloitteinen, rohkea ja motivoitunut tehtävänsä.

7,62 mm Dragunov tarkkuuskivääri (SVD).

Ase ja varusteet

Toisessa maailmansodassa käytettiin sotilaskivääriä, johon oli asennettu kiikaritähäin. Monet suomalaiset tarkka-ampujat joutuivat käyttämään pelkkiä avotähäimiä, kuten Simo Häyhä.

Ilmeisestikin Vietnamin sodalla oli vaikutuksensa tarkka-ampujien asejärjestelmän kehitystyöhön. Järjestelmän osatekijät ovat kivääri, ampumatarvikkeet, kiikaritähäimet, valonvahvistimet, äänenvaimentimet ja tarkka-ampujan käyttämät varusteet. Monien maiden asevoimissa kehittämistyön tavoitteena on luoda ampujalle edellytykset saada osuma ensimmäisellä laukauksella seisovaan maaliin 800—900 metrin ampumaetäisyydeltä. Välineiden kehitys ei ole kuitenkaan poistanut ampujan koulutuksen ja taidon merkitystä. Välttyäkseen ohilaukaukselta hänen on osattava edelleen määrittää maalin etäisyys ja tunnettava sääolojen vaikutus sekä ottaa ne huomioon.

Vietnamin sodassa Pohjois-Vietnamin ja FNL:n puolella käytettiin mm neuvostoliittolaista alkuperää olevaa 7,62 x 54 Dragunov tarkkuuskivääriä (SVD), jonka tuotanto aloitettiin 1967. Ase on puoliautomaattinen kertatululta ampuva kivääri, jonka kaasumäntä toimii ruutikaasun voimalla. Tähtäinkaukoputken suurennus on nelinkertainen ja kiinteä. Käytettävän patruunan lähtönopeus on 830 m/s. Tehokas ampumaetäisyys on yli 1 000 m.

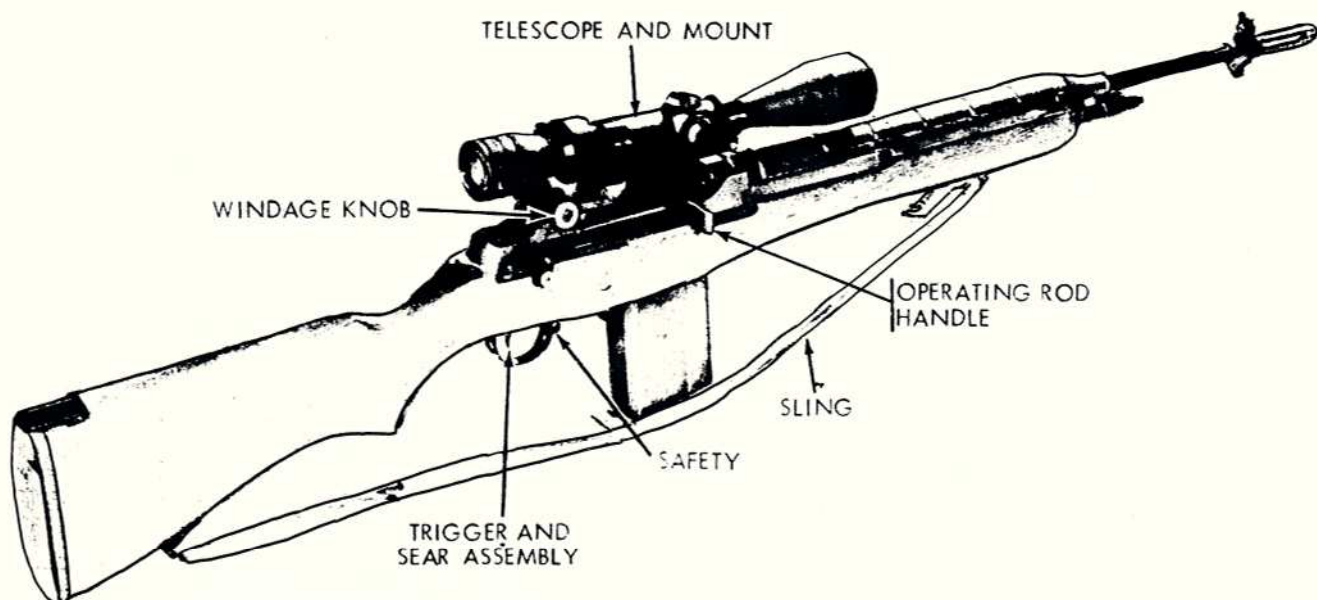
Amerikkalaiset käyttivät mm 7,62 mm x 51 M-14A1 ja M-21 tarkkuuskivääreitä. Viimeksi mainittu on edellisen aseiden muunnos johon voidaan liittää mm äänenvaimennin. Yhdysvaltojen asevoimien tarkka-ampujilla on nykyisin käytössään M-21 kivääri, joka on automaattinen kerta ja sarjatululta ampuva ase. Kiikaritähäimen suurennos on säädettävä 3—9:ään kertaiseksi. NATO:n M 118 patruunalla, jonka lähtönopeus on 777 m/s, aseella voidaan ampua tarkasti 900 metriin saakka.

Eräät Keski-Euroopan maiden ase- ja varusteita esim Saksan Liittotasavallassa ja Sveitsissä, ovat kehittäneet tarkkuuskivääriverسیون automaattikivääristä. Tällöin automaattikivääriin on yleensä lisätty kiikaritähäin ja mahdollisuus liittää joitakin muita lisälaitteita. Näillä tarkkuuskivääreillä ampumaetäisyys rajoittuu 500—600 metriin. Joidenkin valtioiden kuten Englannin ja Itävallan armeijat ovat keskittyneet kertalaukauksiväärien kehittämiseen. Niiden osumatarkkuus on hyvä. Itävaltalainen Steyr SSG-61 kal 7,62 x 51 tarkkuuskivääri on osoittautunut erinomaiseksi. Testeissä, joissa ammuttiin tehdaspatruunaa, iskemien kasan halkaisija on ollut 300 metrin matkalla vain 7 cm ja 600 metriltä 20 cm. Kiväärissä käytettävän patruunan lähtönopeus on 860 m/s. Tehokas ampumaetäisyys on 800 m. Tukin pituutta on mahdollisuus sääätää perälevyjä lisäämällä.

Puolustusvoimissamme on käytössä

Neckler & Koch tehtaan 7,62 mm G 3 tarkkuuskivääriverسیون (Saksan Liittotasavalta).

7,62 mm M 21 tarkkuuskivääri.

edelleen kiv m/39 eli "Ukko-Pekka", jolla tähtäinkiiikaria käyttäen voidaan ampua tarkasti 600—700 metrin etäi-

syksille. Asetehtaissamme on kehitelty nykyaikaisempia malleja. Kehitystyösä ei vielä ole päästy niin pitkälle, että

uusien tarkkuuskiväärien tuotanto voitaisiin aloittaa. Suomessa on myös ollut kokeiltavina eräitä ulkomaisia aseita.

M 21 tarkkuuskivääri äänenvaimentimella varustettuna.

Tarkka-ampujien asema tulevaisuudessa

Toisessa maailmansodassa monet taitavat tarkka-ampujat saivat suurta henkilökohtaista mainetta. Heidän toimintansa aiheutti vastapuolelle yllättäviä tappioita ja vaikeutti niin yksityisten sotilaiden kuin johtajienkin suorituksia.

Nykyinen taistelukentän kuva eroaa aikaisemmasta. Alueellisessa taistelussa osa paikallisjoukoista taistelee suunnitelmallisesti vihollisen selustassa. Yleisjoukot puolustavat tärkeitä alueita ja lyövät tai tuhoavat maamme tunkeutuneen vihollisen. Vihollisen hyökkäys-

kiiloja tai maahanlaskujoukkoja saattaa päästä yleisjoukkojen selustaan. Ilmaylivoiman omaava ja teknistä välineistöä käyttävä vihollinen käyttää toiminnassaan paljon aukea-alueita sekä rintamassa että omassa selustassaan. Taistelukentällä lienee nykyisin vähemmän elävää voimaa mutta enemmän teknistä taistelun johtoon tarvittavaa välineistöä ja erikoishenkilöstöä kuin ennen.

Tarkka-ampujien tehtävänä on tuhota vihollisen avainhenkilöjä ja erikoiskalustoa rynnäkkökiväärien tehokkaan ampumaetäisyyden ulkopuolelta. Nykyisessä sodan kuvassa tarkka-ampujien merkitys verrattuna II maailman-

sotaan ei ole vähentynyt. Ilmeisestikin heidän osuutensa käsiasein käytävässä taistelussa on entistä huomattavampi. Taitavat tarkka-ampujat muodostavat taktisesti oikein käytettyinä, hyvin koulutettuina ja hyvällä tarkkuuskiväärillä varustettuna pienen mutta merkittävän osan jalkaväkeä. Heidän osuutensa tulee taistelussa oleville osapuolille olemaan hyvin kiusallinen ja taistelun suunnittelussa huomioon otettava yksityiskohta. Luonnonolomme, alueellinen puolustusjärjestelmämme ja nykyinen taistelun kuva puoltavat tarkka-ampujien tehokkaan koulutuksen jatkamista ajanmukaisin välinein puolustusvoimissamme.

T:mi Asuste
MAIJA PESONEN
 Ilomantsi, puh. 974—21238

ITÄPALVISTA
PALVIT PARHAAT
 ITÄ-PALVI OY
 HAMMASLAHTI PUH. 74337

**KOTI-MARKET HAMMASLAHDEN JA SEN YMPÄRISTÖN
SUOSITTU OSTOPAIKKA.** Koti-Market tarjoaa monipuolista, luotettavaa palvelua, kuten

- Korkealaatuisia päivittäistavaroita
- Hedelmien ja vihannesten tuoreuden
- Grillituotteita
- Leipä- ja konditoriatuotteita
- Lihatuotteiden monipuolisuuden
- Retki ja kalastustarvikkeita

Tervetuloa palvelumyymälään!

KOTI-MARKET

PERINTEISTÄ LUOTETTAVUUTTA

Puh. 74 222, 74 200 Hammaslahti

YRITTÄJÄ TULE POLVIJÄRVELLE

Polvijärven kunta tarjoaa kehitysalueen I-vyöhykkeen lisätuki-alueena ja teollisuuskyläpaikkakuntana mainiot lähtökohdat yrittämiselle. Meillä on riittävästi kaavoitettua ja kunnallistekniikalla varustettua teollisuusaluetta, koulutettua työvoimaa (työvoimareservi yli 600 henkeä), hyvät terveydenhuolto- ja koulutuspalvelut, hyvät liikenneyhteydet sekä runsaasti asuntotuotantoa. Polvijärvi sijaitsee Pohjois-Karjalan läänin länsiosassa. Etäisyys Joensuuhun 42 km. Asukkaita Polvijärvellä on 6300, joista keskustaajamassa 1600. Palveluvarustukseltamme olemme keskitason kuntakeskus. Kunnassa on Huhmarin lomakeskus, jossa on jo nyt 400 vuodepaikkaa sekä lisäksi 320-paikkainen ravintolamitoimitalo. Vesibussiliikenne Höytiäisellä alkaa tänä kesänä. Kysy lisää kunnanjohtaja Pekka Nousiaiselta tai elinkeinoasiamies Martti Patrikaiselta puh. 973—631 601.

POLVIJÄRVEN KUNTA

MAUKKAITA KARJALAISIA PITORUOKIA

KARJALAN **TALON**
Ravintola ILOSAARI
JOENSUU
PUH. 23273

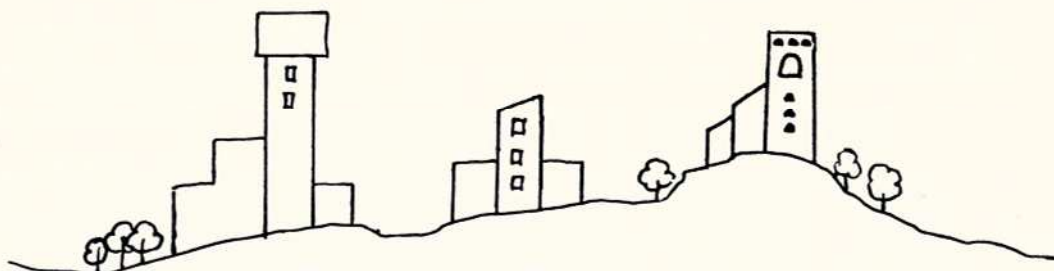

OUTOKUMPU — KUPARIKAUPUNKI

TULE JA TUTUSTU!

MAAN PÄÄLLÄ

- Vanha kaivostorni kahviolueen
- Kaivostyönäyttely ja kivinäyttely
- Särkisalmen leirintäalue, myös sisämajoitusta

MAAN ALLA

- Kaivoskiertoajelut n. 300 metrin syvyyteen viikonloppuisin

LISÄTIETOJA

- **OUTOKUMMUN MATKAILU OY**
Suutarinkatu 2, 83500 Outokumpu
Puh. 973-5921

Suomen Yhdyspankki Oy

on tukemassa Olli Tiaisen jotosta
Nurmeksessa 25. — 27. 9. 1981

SÄHKÖASENNUKSET • TARVIKKEET • MOOTTORIT
• KODINKONEET • SERLA KEITTIÖKALUSTEET •
MYynti — HUOLTO — SUUNNITTELU

Kiteen Sähköurakointi Ky

Sumpputie 4, puh. 413 841

MAANSIIRTOTYÖT CATERPILLAR D8H,
ALLIS-CHALMERS HD 11 puskuotraktoreilla

Lohelan Konetyö

K. Silvennoinen Kitee, puh. Kitee 413 170 • Autopuhelin 73170

RAKENNUS-, KORJAUS- JA LASKUTYÖT
VALMISTAMME JA MYYMME LISÄKSI:

- VALMISBETONIA
- KUNNALLISTEKNISIÄ TUOTTEITA
- ELEMENTTEJÄ
- METALLITUOTTEITA

RAKENNUSLIKE A. TASKINEN KY

Puh. 973-412 211

Kenraalimajuri Pentti Syrjä

vieraana

KarJP — SyrJP Komentajan kokemuksia vuosilta 1965—68

Jos Sinut määrätään KarJP:n komentajaksi, otatko perheen mukaasi? Tähän yllättävään kysymykseen jouduin vastaamaan helmikuussa 1965, kun pääesikunnan jalkaväkiosaston päällikkö, eversti Otto Ylirisku kutsui minut, alaisensa jalkaväkitoimiston päällikön, puheilleen. Vastasin viivyttelämättä myöntävästi, vaikka vaimoni olikin vakinaisessa virassa Munkkivuoren Yhteiskoulun äidinkielen lehtorina. Muistan pelänneeni esimieheni kenties

peruuttavan tuon, minulle mitä mieluisimman tarjouksen, jos osoittaisin epäroimisen merkkejä. Karjalan Jääkäripataljoona oli silloin — kuten on nykyin — erittäin hyvässä maineessa, joten vapaaehtoisista sen komentajan tehtäviin ei ollut puutetta.

Parisen kuukautta myöhemmin, huhtikuun loppupuolella 1965, otin tehtävät vastaan everstiluutnantti T Olavi Lehdeltä. Pataljoonassa oli parastaikaa käynnissä kertaus- ja sotahar-

joituskausi, joten pääsin näkemään ja kokemaan koulutuksen mielekkäimmän ja vaativimman loppuvaiheen. Ampumaleiri toimeenpantiin siihen aikaan aivan kasarmien kupeessa, Sairaalasuo-Jaamankankaan maastossa, joten koulutukseen varattu aika voitiin käyttää todella tehokkaasti. Myös sotaharjoitus oli tapana — yhteistoiminnassa PKarPston kanssa — pitää lähistöllä. Niinpä minäkin johdin ensimmäisen sotaharjoitukseni Romppalan tien suunnassa. Tulin nopeasti vakuutuneeksi, että pataljoonan koulutustaso ja henki olivat hyvät. Henkilökuntaakin oli jokseenkin riittävästi. Eikä silloin ollut työaikamääräyksiä, vaan urakkatyö ja kuukausipalkka. Päälliköt olivat kokeneita kapteeneita. Pataljoonan maine maakunnan omana

3. D:n komentaja kenrl Jorma Järventaus ja pataljoonan komentaja evl Pentti Syrjä tenttaamassa jääkäreitä sotaharjoituksessa.

joukko-osastona oli erinomainen. Kaikki tämä muodosti melkoisen haasteen uudelle komentajalle.

Toimintani sisäinen päämäärä pataljoonan komentajana oli sotakelpoisen joukon luominen. Tämähän on kaiken sotilaskoulutuksen perimmäinen tarkoitus. Sen saavuttamiseksi tarvitaan sekä tahtoa että taitoa. Ellei yksityisellä miehellä ole tahtoa suorittaa tehtäviään mahdollisimman hyvin, ellei joukolla ole oikeaa yhteishenkeä, ei taidoissaan päästä hyviin tuloksiin. On erityisen tärkeää, että puolustusvoimissa annettava koulutus on ehdottoman asiallista ja vaativaa, että jokaisella harjoituksella ja oppitunnilla on mielekäs päämäärä, joka myös koulutettaville selvitetään. Ellei järkevää päämäärää löydy, on kyseessä oleva aihe syytä jättää ohjelmasta pois. Toisella sijalla on palveluksen ja muun puolustusvoimiin liittyvän toiminnan oltava myös mahdollisimman miellyttävää koulutettaville. Kaiken tarkoituksena on siis kouluttaa puolustustahtoisia ja -taitoisia päällystöä, alipäällystöä ja miehistöä reserviin.

Jokaisella joukko-osastolla ja erityisesti sen komentajalla on velvollisuus ja monipuolinen mahdollisuus vaikuttaa myös ulospäin oman maakuntansa maanpuolustushengen kehitykseen sekä sotilaiden ja siviiliväestön välisiin suhteisiin. KarJP:llä ja sen pikkuveljellä KontSK:lla on tässä suhteessa vankka asema. Jo vuosia ennen komentajakauttani ne olivat saaneet pysyvän sijan pohjoiskarjalaisten mielisissä ja sydämissä. Pyrin tätä suhdetta edelleen lujittamaan.

Tämän päivän puolustusvoimat ovat omalta osaltaan vastuussa siitä kunnia-

Yrjö Ihalaisen "kummipoikia", KarJP:n Pst-komppanian henkilökuntaa tupaantuliaisissa 24. 9. 1966.

velasta, joka kansakunnallamme on sotiemme veteraaneille ja erityisesti sotainvalideille. Sen suorittamiseksi eivät riitä juhlapuheet, vaan tarvitaan työtä ja muuta konkreettista apua. Pataljoona ja varuskuntasoihtokunta osallistuvat komentajana ollessani monin tavoin tämän velvollisuutensa täyttämiseen. Erityisen tuloksellista oli yhteistoiminta JR 9:n Killan kanssa.

Selailen tätä kirjoittaessani komentaja-aikojeni kuva-albumeja. Paljon on muistoja noilta ajoilta ja paljon olisi niistä kerrottavaa. Jokapäiväistä kou-

lutusta omine iloineen ja pikku harmeineen, ampumaleirejä, sotaharjoituksia, paraatejakin, arkea ja juhlaa. Viimeksi mainittuihin kuuluivat mm ortodoksiset valatilaisuudet — eräs niistä Hattuvaaran vanhassa tsasounassa Ilomantsin perukoilla — sekä Lintulan luostarin nunnien ikimuistoinen vierailu varuskunnassa. Juhlaa oli myös "Suuri Show" Joensuun urheilutalossa — tuotoilla korjattiin erään suuriperheisen sotainvalidin mökki Ilomantsissa.

Mutta tuli aika lähteä. Touko-kesäkuun vaihteessa 1968 erkanimme vaimoni kanssa haikein mielin varuskunnasta, joka kolmen vuoden ajan oli ollut elämämme ja toimintamme perussäilytö. Siirtyessäni tällöin Reserviupseerikoulun johtajaksi en tiennyt, että vielä kerran palaisin näiden maisemien sotilaskäskynhaltijaksi. Suotiinhan minulle onni toimia sotilasurani viimeiset viisi vuotta Savo-Karjalan sotilasläänin komentajana Kuopiossa, josta käsin matkani varsin usein suuntautui kauniiseen Pohjois-Karjalaan ja sen varuskuntiin. Tällöin monet entiset siteet lujittuivat ja uusia syntyi.

Nykypäivän Karjalan Jääkärit ja kilta-veljet! Muistakaamme, että Suomi on hyvä maa elää ja tehdä työtä. Maa, jota kannattaa puolustaa myös ase-in, ellei mikään muu keino auta.

Juhlayleisöä KarJP:n vuosipäivänä 20. 11. 1966.

Seppo Lappalainen:

Muistoja varusmiesajalta

Lehtemme toimituskunnan jäsen kirjailija Seppo Lappalainen, 44, asuu Kinahossa Höytiäisen rannalla. Hän on tähän mennessä julkaissut 8 romaania ja 2 muuta teosta sekä yhteensä kymmenkunta näytelmää ja elokuvakäsikirjoitusta. Seppo Lappalaisen tähänastisen tuotannon päteos on Miljoonamiesten suku, jossa on kerrottu mm Pohjois-Karjalan miesten kokemuksista Kollaan rintamalla.

Syksyllä 1956 lokakuussa menin varusmiespalvelukseen Mikkeliin. Matkasta muistan junan ikkunasta näkemäni Pohjois-Karjalan ja Savon metsät ja viljelymaisemat, ja matkan päätyttyä saapumisen 6. Prikaatin pst-komppaniaan. Vaikka kaupunki ei ollut minulle ennestään tuttu, olin kuullut siitä jo aikaisemmin paljon tarinoita: eräs sedistäni oli suorittanut varusmiespalveluksensa siellä ja kertonut minulle elämästä paikallisissa puukasarmeissa.

Panssarintorjuntakomppania, johon jouduin, toimi uudessa kerrostalossa: sen ylimmässä kerroksessa oli ilmatorjuntakomppania. Syksyiset päivät kuuluivat nopeasti oppitunneilla ja ulkona suoritetuissa harjoituksissa. Kun nyt jälkeen päin muistelen tuota aikaa, niin huomaan, että olen siitä kertonut kenties jotain oleellista vuonna 1971 ilmestyneessä Miljoonamiesten suku-romaanissani: puheenaolevassa teoksessa Jaakko-nimisen maalaispojan varusmiespalveluajan kokemukset ovat paljonkin identtisiä omien varusmieskokemukseni kanssa.

Mitä noissa kokemuksissa oli erikoista?

Ennen kuin vastaan tähän kysymykseen, niin kannattanee asian ymmärtämiseksi mainita muutamia taustatietoja. Olin syntynyt vuonna 1936. Kuuluin ikäluokkaan, jonka lapsuuden aikaa varjosti sota. Mutta Mikkelissä varusmiespalveluajana kuuluin ikäluokkaan, jota koulutettiin äsken mainittua sotaa poikkeavaa tilannetta varten. Meidät koulutettiin myös mahdollista atomisotaa varten. Opimme kaivamaan saappaan muotoisia poteroita . . .

Myös teknisesti tuo aika oli mielenkiintoista.

Kun joulukuussa jouduimme silloisen kolmannen pataljoonan komentajan evl Yrjö Keinosen¹⁾ johtamalle kokeiluleirille, jossa meidän kuntoamme

kokeiltiin monen vuorokauden ajan Mikkelin lähiseudun metsissä, tutustuimme sotakuvauksista tuttuun panssarikauhuun, pitkään peltiputkeen, jonka kuljettaminen ei kysynyt paljon kestävyttä suksien päällä liikkuvalla nuorelta mieheltä, mutta kylläkin sitä enemmän kärsivällisyyttä, mikäli oli hiihdettävä leppäviseikossa . . .

Konekiväärikomppanian pojat, joiden kantamukset tällä kokeiluleirillä eivät olleet kevyempiä, katsoivat meitä ihailien kun kannoimme suurikokoista, mutta painoltaan varsin kevyttä kauhua. Emmekä me välittäneet heille kertoa pelin painavan vain sen minkä peltilevy ja torvi painaa . . .

Keväällä, ennen kuin vapauduin ikä-

luokkani poikien kanssa varusmiespalveluksesta, tein tuttavuutta uuden ase-tekniikan keksinnön kanssa. Tutustuin kevyeseen sinkoon ja sen ominaisuuksiin. Tämä puheena oleva ase oli tullut äskettäin varuskuntaan ja kuvasteli tapahtunutta aseteknistä kehitystä. Panssarikauhuun verrattuna se oli kooltaan pienempi, kantomatkaltaan pitempi ja osumatarkkuudeltaan parempi.

Koska olin komppaniini saapumiserästä ainoa, joka osasi kirjoittaa koneella ja jota tunnustettavasti kiinnosti luontaisesti toimistotehtävät, jouduin komppanian kirjuriksi. Tässä tehtävässä tutustuin moniin mielenkiintoisiin henkilöihin, joita en voi olla tässäkään mainitsematta. Toinen näistä tärkeistä tuttavuuksista oli ylivääpeli Matti Kaartinen, esimieheni, jonka jämptit otteet ja isällisen sydämellinen suhtautuminen jännitti ja lämmitti niin usein mieltäni varusmiesaikana ja vielä kauan sen jälkeenkin. Hän totutti minut itseenäiseen työskentelyyn.

Toinen mielenkiintoinen henkilö, josta myöhemmin tuli minulle ammatteiveli ja hyvä tuttava, oli jo edellä mainittu pataljoonan komentajana toiminut evl Yrjö Keinonen. Muistini mukaan hän oli, sen ajan, jonka hän oli joukko-osastossamme, asiallisen, arvostavan ihailun kohteena. Tuohon aikaan en tuntenut Yrjö Keinosen sota-

Kirjailija Seppo Lappalainen.

aikaisia ansioita. Tiesin, että hän oli Mannerheimristin ritari ja että hän oli taitava, vaativa kouluttaja: kokeiluleiri, jonka aikana meistä otettiin irti se, mikä otettavissa oli, oli yksi osoitus siitä. Näin Yrjö Keinosen päivittäin pataljoonassa, ja kun sitten vuosikymmeniä myöhemmin, jolloin hän oli alkanut julkaista sotakirjojansa, tapasimme eräässä Suomen Kirjailijaliiton vuosikokouksessa, niin hän nappasi minut hihasta kiinni ja kysyi: "Hei, Lappalainen! Muistanko oikein? Mikkelissä hän me tavattiin . . ."

Varusmiesaikani vuoden 1956—1957 vaihteeseen osui muuan mielenkiintoinen muutos. Silloin Mikkelissä sijaitseva joukko-osasto 6. Prikaati sai takai-

sin vanhan nimensä: viimeksi mainitun vuoden alkaessa se muuttui Savon Prikaatiksi. Olin uudenvuoden yönä, jolloin tuo muutos tapahtui, muiden pst-komppanian poikien kanssa ampumassa tykillä kunnialaukauksia . . . Tuosta joukko-osaston nimenmuutoksesta johtuen olen aina tuntenut kiinnostusta sen historiaan ja siihen vaikuttaneihin henkilöihin: joistakin olen jotain sitten kirjoittanutkin kirjallisen tuotannon ohessa. Varsinaisesti — kuten jo aikaisemmin mainitsin — varusmiesaikani kokemuksien vaikutus näkyy kenties selvimmin Miljoonamiesten suku-nimisen romaanini Jaakko-nimisen pojan vaiheissa: mainitun teoksen Talvisotaa koskevat kohdat perustuvat pääosil-

taan taas Kollaan taisteluihin osallistuneiden miesten haastatteluihin.

Yksi muisto tuosta kaikesta, mitä olen kertonut, kohooa nyt vuosikymmenten unohduksen jälkeen mieleeni. Syksyllä 1956 järjestettiin varusmiehille marssilaulukilpailu. Osallistuin siihen. Teksti, jolla muistini mukaan voitin kilpailun, sävellettiin. Se oli nimeltään 6. Prikaatin pojat. Minä siis kirjoitin joukko-osastolleni, jonka palvelukseen olin astunut, marssilaulun, jonka muistan kerran esitetyn. Savon Prikaatilla oli taas omat laulunsa ja oma musiikkinsa .

1) Sittemmin Yrjö Keinonen eteni aina puolustusvoimain komentajaksi saakka, jossa tehtävässä hän toimi vv 1965—69 (toim huom).

KULJETUSLIIKE J. Tarvainen Ky

80330 Reijola

Puh. 973-87 348, 87 102, 94040-73 873

Monipuolista kuljetuspalvelua ajanmukaisella kalustolla:

- KAUPALLE • TEOLLISUUDELLE
- RAKENTAJILLE • MAATALOUDELLE

PAKKAAMATTOMIA LEIPOMOTUOTTEITA MYY KAUPPAHALLISSA

M. TIAINEN

Joensuu, puhelin 28 540

PS. KAKKUTILAUKSIA OTETAAN VASTAAN

Retkikartat, lomalukemiset ja matkamauistot

ILOMANTSIN KIRJAKAUPPA

Kauppatie 34, 82900 Ilomantsi
puh. 974-21 798

ESKO PUTKINEN

POLVIJÄRVI

Puhelimet Valintamyymälä 631 035—631 084
Rauta ja maatalous 631 002
Kauppias 631 470

PORKKANOITA saatavana tukuttain ja vähittäin

Pestynä ja pesemättömänä.
Ostajan toivomassa pakkauksessa.

SAIRASEN PORKKANAVARASTO

59260 RAJAVAARA Puh. 357 123

PUUTAVARALIIKE HEINO RATILAINEN

83750 SOTKUMA
PUH. 973-638 570

TASOITE- JA MATTOTYÖT

KYÖSTI LAUKKANEN

Arppentie 21, 82500 Kitee puh. 973-413455

Muovipäällysteet • Parketit • Tasoitteet • Puulattioiden hiomiset •

Sampo Asikainen

YLÄMYLLY

Puh. 85118, autop. 94 040-73 720

- Toimitamme soraa
- Kuormausta
- Kuljetuksia
- Teiden höyläystä

KESÄLAHDEN MAANSIIRTO OY

KESÄLAHTI — PUH. 371 441

SUORITAMME KAIKKEA MAANSIIRTOALAN TYÖTÄ
NYKYAIKAISELLA KALUSTOLLAMME.

Foto Uusi-Kuva

Hyvää erikoisliikkeen
palvelua.

Ilomantsi, Kalevalantie 24,
puh. 974-21041

P. Kärkkäinen Ky

Peltotie 5, 82500 Kitee,
puh. 973-411188

Outokummun Sementtivalimo

J. Kuivila

83500 Outokumpu, Kalaton,
puh. 51193

HONKASEN PUUTYÖ OY

82210 Suhmura,
puh. 973-74967, 74931

Karjalan Katinka

KAHVILA — RAVINTOLA

Tarjoamme hyvää ruokaa
ja kahvia.

Järjestämme pitkäaikaisella
kokemuksella yksityistilaisuuksia,
myös ulkopuolella.

Puh. 974-21404, 21154

KELLOLIIKE V. TOLVANEN

Liikekulma, 83100 Liperi,
puh. 973-651174

ASUSTEITA EDULLISESTI ASUSTE MERILÄINEN

Tuupovaara, puh. 974-51218

TERVETULOA KAUPANTEKOON!

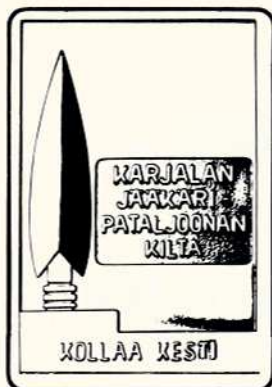
Parturi-kampaamo PAULA KOSONEN

Tuupovaara, puh. 974-51173

KAUPPALIIKE KAUKO HÄMÄLÄINEN

Tuupovaara Öllölä 82750,
puh. 974-55103

killat toimivat

Killan puheenjohtajan palsta

Mieluisa uutinen

Me kaikki saamme joka päivä tietoomme uutisia, sekä isoja että pieniä, hyviä ja huonoja. Tällä kertaa kiltaveljille ja kiltamme ystäville on lehtemme seuraavalla sivulla kerrottuna mieluisa, jo aikanaan päivälehdissäkin mainittu uutinen kiltamme valinnasta vuoden killaksi 1980.

Tiesimme olleemme eräänä ehdokkaana vuoden killaksi jo aiemminkin. Asetimme tavoitteeksemme tuon tunnustuksen ja saavutimme tavoitteemme yhteisesti yrittäen.

On luonnollista, että tämänkaltainen valtakunnallisella tasolla saatu tunnustus lämmittää mieltämme. Näkyvänä muistutuksena valinnasta on tämän vuoden ajaksi pataljoonan perinnehuoneessa sijansa saanut pokaali.

Valintamme vuoden killaksi osui vaiheeseen, jolloin killallamme on toimintaa takanapäin jo runsaat 24 vuotta. Killan riveissä nyt toimivien tekemän työn rinnalla onkin muistettava, että saatu tunnustus on pitkäaikaisen, hyvin monien miesten uurastuksen tulos. Aikaisempina vuosina on luotu ja kehitetty lukuisat niistä toimintamuodoista, joista nyt saimme kiitosta. Haluankin

tässä yhteydessä osoittaa lämpimän kiitokseni aikoinaan aktiivisen panoksen kiltamme riveissä tehneille kiltaveljille.

Onko nyt sitten tullut aika vetää henkeä ja nauttia työn tuloksista?

Omasta puolestani toivon ja uskon, ettei kiltamme tahti tule hidastumaan; sanotaanhan, että "aateluus velvoittaa". Meidän on edelleenkin, perinteisten ja tarpeelliseksi koettujen toimintamuotojemme ohella, ennakoluulottomasti haettava uusia kohteita ja alueita työllemme. Tämänäsuuntaiset toimenpiteet ovatkin jo vireillä ja uskon jo kulu-

vana vuonna voivani kertoa lisää mieluisia uutisia killan toiminnasta.

Kiltaveljet ja -sisaret ja kiltamme ystävät! Olkaamme iloisia ja ylpeitä saavuttamastamme menestyksestä joukko-osastomme menestysten rinnalla. Uuden alkaneen vuosikymmenen haasteet ovat yhteisin ponnistuksin ratkaistavissa maanpuolustuksen, meille kaikille tärkeän ja yhteisen asian, parhaaksi.

Aurinkoisia lomapäiviä!

Simo Jääskeläinen

Työkoneurakointia Kiteellä

L. KOJO Ky
82500 Kitee puh. 413433

Korjaamo ja autohuolto R. PESONEN

Pajatie 2, Ilomantsi, puh. 21 212

VUODEN KILTA

KarJP:n Kilta ry

Karjalan Jääkäripataljoonan Kilta valittiin vuoden killaksi Santahaminassa Kadettikoululla pidetyssä Maanpuolustuskillat ry:n vuosikokouksessa huhtikuun 25 päivänä 1981.

”Vuoden Kilta” on arvokkain tunnustuksen osoitus, jonka MPK ry antaa tuloksellisesta kiltatyöstä edellisen vuoden toiminnan perusteella.

Kiltamme vuosikokousedustajina Santahaminassa olivat Simo Jääskeläinen, Jaakko Aatolainen, Pekka Turunen, Aimo Turunen ja Kosti Kettunen.

Vuosikokousta edelsi Kiltaneuvoston kokous. MPK ry:n hallituksen edustaja Yrjö Iivonen esitteli Kiltaneuvostolle uuden organisaation, kiltujen yhteistyöelimenä toimivan Kiltapiirijaon.

Kiltapiirijako on valtakunnallinen ja noudattelee sotilaspiirien rajoja. Esityksestä ilmeni, että Kiltapiirin tarkoituksena on ottaa huomioon MPK ry:n säännöt toimia alueellaan olevien kiltujen ja paikallisosastojen yhteistyöelimenä.

Killan edustajat ottamassa vastaan nimitystä vuoden killaksi. Puheenjohtaja Simo Jääskeläinen kiittää tunnustuksesta.

Kiltaneuvosto hyväksyi Kiltapiirijaon esitettäväksi Maanpuolustuskillat ry:n vuosikokouksen käsittelyyn.

Järjestösihteeri Juha Tetri esitteli Kiltaneuvostolle MPK ry:n koulutussuunnitelman. Suunnitelmaan sisältyi taloudenhoitajakurssi (pidetty 24. 1. 81), jäsenhankinnan neuvottelupäivät (pidetty 16. 5. 81) ja syksyllä -81 turvallisuuspolitiikan kurssi, järjestötoiminnan seminaari ja tiedotustoiminnan neuvottelupäivä. Vuoden -82 aikana pidetään perinnetoimikunnan neuvottelupäivä ja kuntoliikunnan neuvottelupäivä.

Maanpuolustuskillat ry:n vuosikokouksen avasi kiltahallituksen puheenjohtaja Erkki Tuuli

Avaussanoissaan hän korosti kiltatyön merkitystä maanpuolustushengen ylläpitäjänä.

Kokouksen alussa Kadettikoulun edustaja majuri Seppo Kettunen esitteli Kadettikoulun kehitystä ja opetusmenetelmiä nykypäivänä esittelyä varten tehdyn kaitafilmin välityksellä.

Ennen kokouksen työjärjestykseen siirtymistä kiltahallituksen puheenjohtaja Erkki Tuuli julkisti kokouspäivän odotetuimman asian — vuoden kiltta 1980.

Kiltujen toimintakertomusten perusteella oli valittu 62:n killan joukosta kahdeksan kilttaa, joiden toiminta oli ollut tuloksellisinta. Näiden kahdeksan killan joukosta valittiin Karjalan Jääkäripataljoonan Kilta ry vuoden killaksi 1980.

Valintaa perustellessaan Erkki Tuuli kertoi KarJP:n Killan toiminnan olleen monipuolista ja kaikkiin ikäryhmiin kohdistuvaa kiltatyötä. Erityisesti oli valintaan vaikuttanut Killan varusmiesten viihtyvyyteen ja harrastustoimintaan kohdistama tukitoiminta.

Vuoden -80 kuntokilpailun voitti Pirkanmaan Kilta, joka sai vuodeksi haltuunsa ”Onnin pytyt”.

Suomen Sotilas — Suomen Mies-lehden tilauskilpailun vuodelta -80 voitti Lahden Rajamieskilta.

Vuosikokous valitsi yksimielisesti Maanpuolustuskillat ry:n puheenjohtajaksi edelleen Erkki Tuulen ja varapuheenjohtajaksi valittiin uutena Antero Kallio JR 56:n Killasta.

Kiltahallituksen jäsenistä erovuorossa olleina valittiin uudelleen kv:t Juhani Eronen, Yrjö Iivonen ja Väinö Sahari ja uutena jäsenenä kv Tuomo Heimonen.

Työjärjestyksen asiat vuosikokous käsitteli ja hyväksyi yksimielisesti esityksessä muodossaan. -AT

Vuoden 1980 jäsenhankintakilpailun voittaneen HK:n päällikkö kapt Urpo Määttä ottamassa vastaan killan standaaria puheenjohtaja Simo Jääskeläiseltä Enon maanpuolustusjuhlassa 15. 3. 81.

Kilta tiedottaa

Kotiuttamisjuhlassa palkitut

Kotiuttamisjuhla 7. 5. 1981

Killan ansiolevykkeellä hyvästä palveluksesta:

Vänr Veli Kallinen (SissiK) Juuasta, kers Tuomas Mikkonen (PionK) Lapinlahdelta ja alik Aimo Leskinen (KrhK) Varkaudesta.

KarJP:n Killan stipendillä:

Vänr Juha Ruotsalainen (KrhK) Kuopista, alik Juha Eronen (JK) Joensuusta, alik Juha Huovinen (PionK) Kuopista, alik Väinö Hänninen (HK) Vesanolta ja jääk Esa Rissanen (KulJK) Varpaisjärveltä.

Kahvilipuilla palkittuja:

Yksiköiden välinen viestiuutikilpailu 14. 4. 1981, I, II ja III sija 36 kahvilippua.

Lentopallon sarjaottelut huhtikuun aikana, voittajajoukkueelle 6 x 5 kahvilippua = 30 kahvilippua.

KarJP:N Killan johtokunnan kokous 13. 4. 1981

Ote pöytäkirjasta:

4 § JOHTOKUNNAN JÄRJESTÄYTYMINEN

Valittiin yksimielisesti vuodelle 1981 Killan varapuheenjohtajaksi majuri Seppo Tanskanen, sihteeriksi luutnantti Aimo Turunen ja taloudenhoitajaksi sotmest evp Toivo Tenhonen.

Killan tiedotussihteeriksi valittiin yksimielisesti Killan valtuuskunnasta kv Jorma Mikkonen ja päätettiin samalla, että tiedotussihteri kutsutaan johtokunnan kokouksiin ja sihteeri toimittaa jokaisesta Killan kokouksesta pöytäkirjajäljennöksen tiedotussihteerille.

Työvaliokuntaan valittiin yksimielisesti Killan:

- puheenjohtaja Simo Jääskeläinen,
- varapuheenjohtaja Seppo Tanskanen,
- sihteeri Aimo Turunen,
- taloudenhoitaja Toivo Tenhonen ja
- tiedotussihteri Jorma Mikkonen.

Palkitsemistoimikuntaan valittiin yksimielisesti entiset edustajat:

- Killan pj Simo Jääskeläinen ja sihteeri Aimo Turunen,
- valtuuskunnan pj Pekka Turunen,

- JR 9:n Killasta Kauko Olli ja
- KarJP:n komentaja evl Jaakko Aatolainen.

12 § KILLAN STIPENDIRAHASTO

Päätettiin yksimielisesti, että Kilta lahjoittaa jokaisen kotiuttamisen yhteydessä pataljoonalle 500 mk, joka jaetaan perusyksiköille (6) stipendeinä tunnustuksen osoituksena hyvin suoritusta palveluksesta.

Stipendit jaetaan kuusi kertaa vuodessa (6 x 500 mk = 3 000 mk) perusyksiköiden päälliköiden esityksestä yleensä Killan jäseniksi liittyneille varusmiehille.

Maanpuolustuskillat ry:n kiertokirjekilloille 3/81 Helsinki 30. 4. 81
Otteita kiertokirjeestä:

(19) Vuoden kuntokilpailu

Kiltojen välisen kuntokilpailun tulokset julkistettiin myös MPK:n vuosikokouksessa. **Onnin pytyn** vei tällä kertaa vuodeksi omakseen Pirkanmaan Viestikilta. Kiltojen välisen kuntokilpailun tulokset oheisessa taulukossa.

Vuoden kiltakuntoilijaksi nimettiin Leo Puhakainen. Kenttätykistön pääkaupunkiseudun killasta, hänen henkilökohtainen pistemääränsä oli 2 355 pistettä.

(20) Vuoden kilta

Maanpuolustuskillat ry:n hallitus nimesi vuoden killaksi Karjalan Jääkäripataljoonan killan, Vuoden kilta julkistettiin MPK:n vuosikokouksessa ja killan edustajille luovutettiin Vuoden kilta-pokaali.

Kiltojen välisen kuntokilpailun tulokset vuodelta 1980

Sij	Kilta	Kunto- pisteet	Vertailu- luku
1.	Pirkanmaan Viestikilta	4 956	44,6
2.	Pohjan Prikaatin Kilta	3 941	36,8
3.	Kenttätykistön pääk.seudun Kilta	6 305	32,5
4.	Kanta-Hämeen Kenttätykistökilta	5 246	30,1
5.	Uudenmaan Jääkäripataljoonan Kilta	5 132	16,5
6.	Helsingin Rannikotykistökilta	3 525	13,8
7.	JR 56:n Kilta	10 781	11,4
8.	Ratsumieskilta	3 643	10,3
9.	Laivaston Kilta	4 414	4,5
10.	Pirkanmaan Jääkärikilta	340	3,9
11.	Rakuunakilta	1 479	3,1
12.	Salpausselän Ilmatorjuntapatt.kilta	832	2,5
13.	Lapin Lennoston-LeR 4:n Kilta	2 029	2,3
14.	Rannikon Puolustajain Kilta	1 045	2,1
15.	Karjalan Jääkäripataljoonan Kilta	1 694	1,3
16.	Tutkamieskilta	192	1,2
17.	Suomen Kaartin Kilta	294	1,1
18.	Ilmasotakoulun Kilta	378	0,9
19.	Viestikilta	263	0,4
20.	Lentotekniikan Kilta	218	0,2
21.	Panssarikilta	223	0,1

Vertailuluku = killan kokonaispistemäärä jaettuna killan jäsenmäärällä

Kesäkauden tapahtumia

Kiltaveljiä kutsutaan seuraamaan ja osallistumaan seuraaviin kesäkaudella toimeenpantaviin tilaisuuksiin

- 13. 6. Kalpajuhlaan Joensuussa
- 19. 6. Juhannusjuhlaan Kontiorannassa
- 25. 6. tanskalaisen nuoriso-orkeste-

rin esiintymiseen Kontiorannassa (n klo 15.30—16.30)

- 19. 7. II/81 saapumiserän valapäivän tilaisuuksiin Rääkkylässä sekä
- 22. 8. Killan jäsenille perheineen tarkoitettuun Ruunaan koskien laskuun (aika saattaa muuttua).

Sotilas seisoo vartiopalveluksessa estääkseen sodan tuloa

Sotilaselämä muuttuu helposti väkivaltaiseksi ja epäsiiveelliseksi, ellei siinä suhteessa ole hyvin tarkka kasvatusvalvonta, joka huolehtii siitä, että sotilaitten mieliin alituisen johdetaan puhtaita, kauniita, oikeutta ja siveyttä ylläpitäviä ajatuksia. Sellaisessa maassa kuin Suomi, jossa ei koskaan ole syytä hautoa mitään valloitus- eikä hyökkäyssuunnitelmia, ei sotilaan aseharjoitus koskaan voi tulla niin vastenmieliseksi kuin valtioissa, joissa suurvaltavelvollisuudet pakostakin aina tekevät hyökkäyssodat mahdollisiksi. Kun sotilaalla on kysymyksessä vain isänmaan puolustus, silloin sotilasvelvollisuus muuttuu kauniiksi ja yleväksi tehtäväksi. Isänmaan vapaus ja sen rauhan sekä rajojen puolustus, se ei ole mitään muuta kuin kotien puolustusta, jolloin se

muuttuu elämän pyhimmäksi velvollisuudeksi. Tähän tehtävään tulee mielestämme sotilaan kasvaa. Silloin hoidettimet raakuuteen ja epäsiiveellisyteen lannistuvat. Sotilaskasvatuksessa rauhan ihannoiminen muuttuu päämääräksi. Sotilas seisoo vartiopalveluksessa estääkseen sodan tuloa! Mutta tähän päästäkseen tulee sotilaan tottua hallitsemaan niitä sielunvoimia, joiden hillitseminen, kehittäminen ja ohjaaminen on itekasvatuksen tehtävä.

Hänen tulee tutustua oman sielunsa rakenteeseen, kuten sen aseeseen, jota hänen tulee harjaantua taistelussa käyttämään. Jos hän silloin järkipäisesti harjoittelee ohjaamaan omaa tahtoaan, pysyttämään elämän kauneudenkuvia johtotähtinään ja kieltäytyä ehdottomasti kaikesta, mikä alentaa häntä ke-

hittyneen arvostelukykynsä silmissä — sellainen sotilas varmasti on parempi isänmaan puolustaja kuin se, joka intohimonsa valloilleen laskien etsii voimaa ja urheutta raakuudesta.

Elämme rauhattomana aikana. Puolustuskyvytön, aseeton valtakunta ei ole ajateltavissa. Mutta ajateltavissa on, että sotilaskasvatus ohjataan sille tielle, jossa jokainen sotilas tuntee, että tämä kasvatus jalostaa hänet kelpo kansalaiseksi, joka kykenee kunnollisesti täyttämään paikkansa niin rauhan töissä, kuin vihollisen maata uhatessa.

(Tekstin ajatukset ovat pääosin peräisin jo 1920-luvulta, mutta voimme todeta niiden pitävän paikkansa myös tänään).

Rakennusmaalit ja automaalit
POHJOIS-KARJALAN
RAKENNUSVÄRI
Karjalank. 2 Niinivaara
puh. 32038

Kasvo-, jalka-, käsi- ym. hoitoa
Koko- ja osavartalohierontaa
KAUNEUSHOITOLA
AUNE MATERO
Kalevalantie 24
Ajantilaus puh. 974-21661

TORIPHERKKU
PUH ILOMANTSI 21325

 matka-fikka
Kauppakatu 42
82900 Iломantsi PL 1
Puh. 974-21760

**KITEEN
VARAOSA**

Puh. 412175

**Auto- ja konetalo
WASCHKO**

Puh. 413306

**MATIKAISEN
AUTO KY**

KITEE

Autoliike Kiteentie 48,
puh. 412331

Pyöräliike
Pokentie 3, puh. 413129

**Pesuasioissa
palvelee**

**PESULA
HILTUNEN KY**

Kitee Kytänniemi,
puh. 973-413484

Ilomantsi, puh. 974-21584

Kysy kauppiaaltasi

**Kiteen meijerin
VOITA**

Ingmanin
**JÄÄTELÖÄ ja
JOGURTTIA**

**Kiteen
Meijeri Oy**

82500 Kitee,
vaihde 973-413951

LUOTETTAVAA
PALVELUA
EDULLISESTI

**TOHMAJÄRVEN
VESI JA LÄMPÖ
V. OKSMAN**

Asennukset ja tarvikkeet

Puhelin 621662

Edullinen kesäostosten
ostopaikka Tohmajärven
keskustassa

TIILIKAINEN

Vaihde 973-621027

ELINTARVIKE • MAATALOUS
RAUTA • TEKSTIILI

**LINJALIIKENNE —
TILAUSLIIKENNE**

Rajan-Linja Ky
LUUKKAINEN

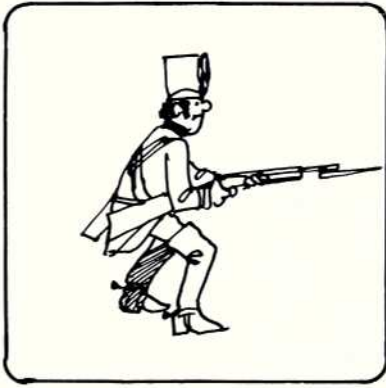
Tohmajärvi, puh. 983-621770

Meiltä on viime aikoina kysytty,
vieläkös siellä Kiteellä niitä
tehdään, ja vastaamme kyllä.
Mm. MITAX VESIVAAGOJA on
nyt jo 13 eri mallia, pituudet
40—300 cm.

**PK-METALLI
VESIVAA'AT**

82500 Kitee, puh.
973-413168

historiikki

Kunnallisneuvos Toivo Rätty

Talonpoikia Suomen sodassa

Siihen Kuninkaalliseen jääkärijoukkoon, joka oli 1700-luvun lopulla perustettu, kuului Suomen sodan 1808—09 aikana 2 pataljoonaa, joista ensimmäiseen kuului Tohmajärven ja Liperin komppaniat ja toiseen Pielisen ja Pälkäjärven komppaniat. Enolaiset, joita jääkäreinä osallistui Suomen sotaan kolmisenkymmentä miestä, kuuluivat pääosin Pielisen komppaniaan. Tämä jääkärijoukko vaelsi sotien Savon prikaadin mukana Karjalasta lähdettyään Savossa, mm. Koljonvirralla ja Pohjanmaalla, päättyen retkellään lopuksi Pohjois-Ruotsiin.

Pielisen Karjalan puolustus oli jo sodan alusta asti jäänyt vapaaehtoisten talonpoikaisjoukkojen vastuulle. Heitä johtivat nurmekselainen talonpoika, rajakapteeniksi nimetty Olli Tiainen ja lieksalainen ylioppilas Isak Stenius.

Ensimmäisen kosketuksen nämä talonpoikaissotilaat saivat viholliseensa Mönissä, jossa majuri Scheenen ratuosasto yllätti talonpojat kesken ruokapuuhiin 31. päivänä helmikuuta 1808. Kansantarinan mukaan talonpojat olivat Simolan tuvassa (nykyisen kansakoulun paikalla), kun venäläiset tulivat ja tässä ikkunoista ulos hyppivistä talonpojista jäi Olli Rätty vihollisen pistimen uhriksi. Talonpojat eivät menettäneet malttiaan, vaan asettuivat aseisiin läheiseen ruispeltoon ja metsikköön ja avasivat tulen rakuunoita vastaan, joiden olikin lähdettävä pois.

Mönniä eivät talonpojat katsooneet sopivaksi puolustuspaikaksi, vaan he vetäytyivät Pielisjoen taakse Kaltimoon. Siellä he rantatörmään rakensivat vallitukset valetykkineen, jotka he tekivät puusta ja värjäisivät hiiltämällä sekä asettivat ”putket” uhkaavina

osoittamaan vastarantaa. Tähän venäläiset saapuivat eversti von Gerngrossin johdolla syyskuun 2. päivänä. He olivat tuoneet mukanaan veneitä rajan takaa Korpiselästä sekä purkivat Nestersaaren (nykyisen Enon kirkonkylän) rakennuksia, mm. kestiekievarin, lauttatarpeikseen. Jonkin aikaa talonpojat pystyivätkin tulituksellaan estämään ylitulon, mutta 5. päivänä venäläiset pääsivät yli. Erään kansan tiedon mukaan siksi, että eversti olisi lähettänyt majuri Scheenen kiertämään osastoineen Mönni — Jakokosken kautta talonpoikien selustaan, jolloin näiden oli kiireen vilkkaa paettava Ahveniselle.

Kaltimon taisteluista oli Elias Lönnrotille kertonut 1828 hänet yli soutanut lauttamies, että venäläisten tykistö oli ampunut niin kovaa tulta, että koko talonpoikien taustalla ollut särkkä (nykyinen Vallisärkkä) oli puustosta tyystin tuhoutunut, mutta talonpoikien rannalla oleviin aseisiin se ei ollut osunut. Täällä myös kaatui eräs venäläinen luutnantti.

Kaltimossa Gerngross jakoi joukkonsa kahtia. Itse hän osastoineen lähti Joensuuta kohti, pyrkien Onttolaan kapt. Malmin jääkäreiden selustaan. Toisen osan hän lähetti talonpoikien perään.

Ahvenisella, jossa oli talonpoikien pääjoukot, nämä olivat purkaneet sillan ja vieneet veneet. Tällöin venäläiset näkivät jatkoyrityksen turhaksi ja vetäytyivät Joensuuhun.

Kun Savoä kohti etenevien venäläisjoukkojen uhkaksi jäivät nämä talonpoikaisjoukot, lähetti venäläisten päällikkö eversti Gerngrossin 575:n jalkaja ratsumiehen kanssa Ahveniselle. Sinne he saapuivat lokakuun 6. päivänä.

Täällä oli vastassa vain Stenius lieksalaisineen, sillä Tiainen oli lähtenyt Nurmekseen miesvaihtoon ja muonatäydennykseen. Venäläiset tulittivat talonpoikien asemia tykistöllään ja kun he ryhtyivät valmistamaan lauttoja ylimeenoa varten, niin Stenius katsoi viisaimmaksi perääntyä Vornalle, jonne venäläiset seurasivat 18. päivän iltana. Yritettyään turhaan karkoittaa tulellaan talonpoikia, he kiersivät suuren Turvakkolammin ympäri, jolloin talonpojat vetäytyivät Jauhiaisensalmelle. Täällä venäläisten eteneminen päättyi, osaksi kai talonpoikien suorittaman erehdyttämisanööverin vuoksi ja osaksi myös siksi, että tänne saapui myös Tiainen nurmekselaisineen. Tässä harhautusanööverissä marssivat talonpojat erään kukkulan ympäri, joten vihollinen luuli näitä olevan valtavan määrän ja jopa varsinaista sotaväkeäkin, koska miehet olivat tehneet tuohesta kokardit hattuihinsa.

Venäläiset palasivat Joensuuhun 12. päivänä lokakuuta 1808. Talonpojat tulivat takaisin Ahveniselle, jossa Tiainen otti päämajakseen pappilan. Täältä käsin hän muutamien miesten kanssa kävi marraskuun 7. päivän vastaisena yönä sieppaamassa vangiksi venäläisten tänne asettaman maaherran. Lääninsihteerin ja tulkin, jotka hän vapautti vasta Olkijoella tehdyn välirauhan jälkeen ja jonka seurauksena myös talonpoikaisjoukot hajosivat 22.—23. 11. Heidän sotansa oli loppunut.

Tiedot pääosin A. J. Kilpeläisen Etuvartio-teoksesta ja K. M. Kivisen (Steniuksen) teoksesta Anteckningar om Nord-Karelska trikorpsernas företag 1808.

KESÄLAHTI

PORTTI POHJOIS-KARJALAAN

Kunta itärajan tuntumassa Valtatie 6 ja Hki — Joensuu radan varrella. Vesitie myös Saimaalta. Lomalaidun vehmaan luonnon ja kalaisten puhtaisten vesien sekä välittömien karjalaisten keskellä.

MATKAILUNEUVONTA

Karjalan Kievari, puh. 957/371421 ja Myllytupa 957/371087

NÄHTÄVYYKSIÄ

Ulkomuseoalue ja v. 1770 oleva vanha kellotapuli kirkonkylässä, Lönnrotin petäjä sekä uhrikivi Hummovaarassa, vanhat rajamerkit, ajanmukainen keskustaajama teollisuusalueineen.

MAJOITUSLIIKKEITÄ

Karjalan Kievari, Ruokkeen lomakylä, Karjalan lomakeskus, Myllytupa-matkailumaaja, Mäntyranan leirintäalue.

RAVINTOLAT A-OIKEUKSIN

Karjalan Kievari, Ravintola Pivanka kirkonkylässä.

*TERVETULO A PUHTAASEEN KARJALAN
LOMALUONTOON!*

Monet ovat jo valinneet

JOENSUUN

**matkojensa kohteeksi ja yritystensä
sijaintipaikaksi.**

Joensuun tarjoamista palveluista ja eduista annamme mielellämme lisätietoja

**elinkeinoasiamies Urho Mäntynen,
973-203331**

**markkinointisihteeri Eeva Metsäranta,
973-203332**

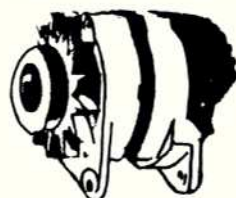
**AMPI
TIEDOTTAA**

**TAKUU-
VARAOSAT**

VARMA VALINTA AUTOSÄHKÖASIOISSA!

- BUTEC
- MOTOROLA
- DELCO REMY

- JOHDOT
- LIITTIMET
- RELEET
- STARTIT
- LATURIT

Autosähkötalo

BOSCH • CAV • LUCAS
varaosat, tarvikkeet

Ampi
AUTOSÄHKÖ OY

Puh. 973-28830
Korjaamo..... 973-28831

KUURNANKATU 30 a JOENSUU

Harvassa paikassa on niin paljon nähtävää kuin

LIEKSASSA:

- ainutlaatuinen Pielisen ulkomuseo savottarantoinen
- Ruunaan kipakat kuohut koskenlaskuretkineen
- Kolin komeat maisemat ja monipuoliset palvelut
- Pielisen risteilyt romanttisilla sisävesilaivoilla
- taiteilija Eva Rynnäsen ateljee ihastuttavine puuveistoksineen
- karhunkaataja Väinö Heikkisen kokoelmat
- leppoiset kylämaisemat ja villi erämaa
- useat sotien muistomerkit ja taistelutantereet
- moni-ilmeiset tapahtumat kuten tukkilaiskijat, messut, praasniekat, Kreivin aikaan -viikko, Vaskiviikko, luontovaellukset ym.

*Tervetuloa Lieksaan, ystävälliseen ja iloiseen
karjalaishenkeen!*

Tiedustelut, majoitus-, opas-, ym. varaukset:

Lieksan kaupungin matkailutoimisto

Pielisentie 7, 81700 LIEKSA, puh. 975-20500

sotilaskoti toimii

Sotilaskotiyhdistykset ovat toimineet perustamisestaan lähtien itsenäisesti oman johtokuntansa päätösten mukaisesti, joitten ohjeena ovat hyväksytyt säännöt sekä Sotilaskotiliiton päättävien elinten, liiton virallisten kokousten ja valtuuskunnan tekemät päätökset.

Yhteistyön tarve saman sotilaskotiläänin alueella toimivien sotilaskotiyhdistysten kesken oli kuitenkin ilmeinen. Vuonna 1969 perustettiin läänintoimikunnat yhteistyöelimeksi, aluksi ensisijaisesti edistämään läänin alueen liikunnan sotilaskotityön (lsk) toimintaa.

Läänintoimikuntaan kuuluvat sotilaskotiläänin alueella olevien sotilaskotiyhdistysten puheenjohtajat sekä alueella olevat Sotilaskotiliiton hallituksen ja valtuuskunnan jäsenet. Sotilaskotiläänissä, missä Raja- tai Rannikkosotilaskotiyhdistys toimii, läänintoimikuntaan kuuluu yhdistyksen puheenjohtajan lisäksi yksi ko. yhdistyksen nimeämä paikallisosaston puheenjohtaja.

Sotilasläänin komentajan nimeämällä sotilasedustajalla on läänintoimikunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus ja hän toimii asiantuntijana puolustuvoimia koskevissa kysymyksissä.

Oman sotilaskotiläänimme, Savo-Karjalan Sotilaskotiläänin, läänintoimikuntaan kuuluu siis Kontiolahden, Rissalan, Ylämyllyn ja nyt kevätkaudella toimintansa elvyttäneen Nurmek-

sen sotilaskotiyhdistysten puheenjohtajat, Rajasotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja ja sen Onttolan osaston puheenjohtaja, 2 valtuuskunnan jäsentä sekä läänintasoinen ”vihreä veli”, joka on sotilasläänin huoltopäällikkö.

Läänintoimikunnalla on sihteeri, lääninsihteeri, sääntöjen sallimalla tavalla toimikunnan ulkopuolelta.

Läänintoimikunnan tehtäviin kuuluu lsk-toiminnan kehittämisen lisäksi edistää sotilaskotiläänin alueella toimivien sotilaskotiyhdistysten yhteistoimintaa.

Se järjestää vakinaiselle henkilökunnalle joka toinen vuosi virkistys- ja koulutuspäivän. Tämän päivän lienevät huomioineet Kontiolahden sotilaskotinkin käyttäjät maaliskuussa, kun vakinaisen henkilökunta puuttui sotilaskodista ja joukko vapaaehtoisia sotilaskotisisaria palveli heitä koko pitkän päivän.

Läänintoimikunnan työkenttään kuuluu niinkään pienryhmäkoulutus. Viimeksi pidettiin sihteerien tehokas koulutuspäivä.

Sotilaskotiliitto järjestää läänintoimikunta läänin sotilaskotipäivän. Näiden sotilaskotipäivien tarkoituksena on virkistyksen lisäksi aina tarjota tietopuolista ohjelmaa — nykyään Sotilaskotiliiton vuoden ”teemaksi” antamasta aiheesta (ohjelmatoiminta, kirjasto- toiminta, talouden suunnittelu ja vas-

tuu j.n.e.).

Ajankohtaiset sotilaskotiasiat käsitellään myös toimikunnan kokouksissa. Lääninsihteerin tehtävät ovat varsinaisesti vaativat. Niihin kuuluu mm. kouluttaminen, koulutustilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen sekä kaikenlainen neuvonta yhdistyksille pyydyttäessä.

Läänintoimikunta ei siis ole yhdistysten toiminnasta päättävä elin. Läänintoimikunnan merkitystä lisää edelläkierotun lisäksi se, että aina rakentava yhdistysten yhteydenpito on näin muuttunut säännölliseksi. Puheenjohtajilla onkin usein näitten kokousten tuliaisina kotiyhdistykselle uusia ideoita tai jo toisten käytännössä kokemia toimintamalleja.

Läänintoimikunnan tärkeänä antina olen kokenut voimakkaasti ”me”-hengen lujittumisen. Kun jokainen yhdistys omassa kodissaan ahertaa arkisten askareittensa parissa, tiivistyy toimikuntatyössä tietoisuus siitä, että kuuluu suureen sotilaskotisarjoukkoon, jolla on sama päämäärä, kehittyä itse ja kehittää sotilaskotityötä, että se ajan vaatimukset huomioiden parhaalla mahdollisella tavalla pystyy palvelemaan suomalaista varusmiestä.

Anna-Kaisa Hassinen

Läänintoimikunnan puheenjohtaja

RAKENUSSUUNNITTELUTOIMISTO

**PERTTI
KESKINEN**
Jakokunnantie 20
Joensuu puh. 34010

Osto- ja myyntiliike VAIHTO-KULMA

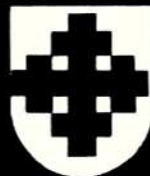
Karjalankatu 2, puh. 32377 (Niinivaara)

**KAUPPALIIKE ANNE LUND
ILOMANSIN MÖHKÖ
SUOMEN ITÄISIN KAUPPA
PERUSTETTU 1933**

ILOMANSIN TALOUSKAUPPA
Puh. 974-21 048

MATKAILUKOORTEENA LIPERI POHJOIS- KARJALASSA

SINISEN TIEN VARRELLA

- Viinijärven 1 100 asukkaan taajama, jossa mm. ortodoksiset ja evankelis-luterilaiset kirkkotoiteet edustettuina
- Puhasvetisen Kuorinkajärven levähdys- ja uintipaikka (etenkin lapsille)
- Liperin ammattikoulu Käsämässä, arkkitehtuurinen Rewellin piirtämä
- Ylämyllyn 1 600 asukkaan taajama, jossa mm. Pärnävaaran retkeilymahdollisuudet ja automuseo.

KAHDEN LOSSIN REITILLÄ

- Liperin kirkonkylä, jossa 1 600 asukasta ja hyvät palvelut. Matkailuun museoita ja Pohjois-Karjalan vanhin tiilikirkko.
- Kirkkolahden leirintä- ja retkeilymaja-alue, puh. 973-651160 (avoinna kesäisin)
- Taiteilija L. Pötsösen aittanäyttely, n. 5 km kirkolta Käsämään
- Lossireitti muodostuu enää kahdesta lossista, yksi niistä muuttui sillaksi v. 1980. Lossit sijaitsevat Liperissä.

JA MUUALLA LIPERISSÄ

Harilan Loma- ja Kurssikeskus sijaitsee kiireettömässä Pohjois-Karjalan maisemassa kivenheiton päässä urheiluhenkisestä Pärnävaarasta. Harilan Lomakeskus järjestää lomasi mökkilomailun tai hotellilomailun merkeissä, kuten haluat, niin kesällä kuin talvella. Onkisalmen Lomamökit sijaitsevat sisävesistön saarilla: vaikkapa huvipurrella pääset viettämään kaunista ja kuumaa pohjoiskarjalaista kesää.

LIPERISTÄ LYHYESTI

Sijainti: Joensuun läntinen naapuri.
Asukkaat: n. 11000.

YHTEYDET:

- rautatie henkilöliikenteineen
- kanta- ja maantiet
- Joensuun lentokenttä Liperissä
- laivaväylät (2,4 ja 4,2 m)

LIPERISTÄ ENEMMÄN

Matkailuyhteydet:
Liperin matkatoimisto, puh. 973-651522
Liperin kunnanvirasto, kunnanjohtaja Aarne In-
kinen, elinkeinoasiamies Juhani Rautio, puh.
973-651611, 83100 LIPERI.

LÄMPÖ — VESI — ILMA — SÄHKÖ
MYYNTI — ASENNUS — VARASTO

onninen oy

Puh. 973-27281
Os. Kuurnankatu 26 a,
80100 Joensuu 10

Tohmajärvi

Tohmajärvi on kaunis vaaramaisema-
pitäjä, jonka luonnossa vaihtelevat mo-
reenipitoisten soraharjujen kanssa kir-
kasvetiset järvet ja lammet. Päätaaja-
masta, Kemien mäeltä, avautuu katso-
jan eteen laaja sinisenä siintävä vaara-
maisema.

Tohmajärven kunta on ikivanhaa
asutusalueita. Tohmajärven historiasta
mainittakoon Gabriel Walleniuksen elä-
mäntyö hänen asuessaan rakennutta-
massaan Jouhkolan hovissa. Tämä tar-
moka ja kaukonäköinen mies raken-
nutti maanteitä ja kohensi maataloutta
saaden ansioistaan Karjalan kuninkaan
arvonimen. Hänen hovistaan muodostui
aikoinaan koko Pohjois-Karjalan
kulttuurin keskus.

Kirjailija Maiju Lassila on syntynyt
Tohmajärvellä ja viettänyt täällä nuoruutensa.
Tulitikkuja lainaamassa -teos on kertomus tohmajärveläisistä huumorintajuisista ihmisistä. Perinteellisiä Tohmajärven Pötsipäiviä, joka on saanut nimensä em. teoksen pohjalta, vietetään vuosittain heinäkuun ensimmäisen viikonvaihteen aikana.

Kunan alueen kautta kulkee Sininen tie sekä Runon ja Rajan tie.

Tervetuloa Tohmajärvelle ystävällisten ihmisten ja kauniin luonnon pariin.

TOHMAJÄRVEN PÖTSI-PÄIVÄT

Pötsi-päivien nimi juontaa juurensa Maiju Lassilan teoksesta — Tulitikkuja lainaamassa. Teoksen roolihahmojen, lhalaisen ja Vatasen, seikkailut porsainneen olivat sopiva virike kotiseutupäiville nimeä annettaessa.

Pötsi-päivien tarkoituksena on kerätä yhteen entiset ja nykyiset tohmajärveläiset ja siten herättää henkiin yhteenkuuluvaisuuden tunnetta — tohmajärveläisyyttä. Tarkoituksena ei ole nimestä huolimatta luoda yleistä markkinatunnetta, vaan Pötsi-päivillä markkinoidaan Tohmajärveä ja tohmajärveläisyyttä omin "tuottein". Omilla kotiseutupäivillä yritetään tehdä tunnetuksi tohmajärveläistä luontoa, kulttuuria, yrityksiä jne.

Kunan alueen kautta kulkee Sininen tie sekä Runon ja Rajan tie.

Tervetuloa Tohmajärvelle ystävällisten ihmisten ja kauniin luonnon pariin.

Pötsi-päivien ohjelma on alusta alkaen ollut monipuolinen. Viikonlopun aikana tohmajärveläisille on varattu mahdollisuus omien tuotteidensa myyntiin ja esittelyyn. Kuntalaiset viraineen voivat tutustua vanhoihin työtapoihin, paikkakunnan nähtävyyksiin,

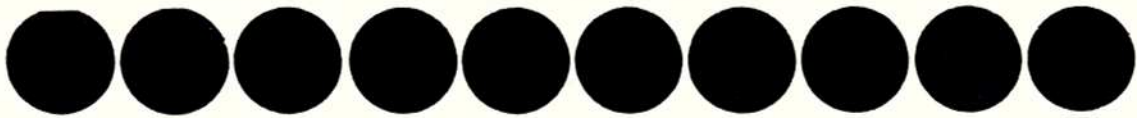
perinteisiin jne. Viime vuosina on eräissä yrityksissä ja laitoksissa järjestetty avoimien ovien -päiviä, ja toivomme näin jatkuvan edelleen.

Pötsi-päivien ohjelmassa on myös monipuolista viihdettä aina possun grillauksesta justeerisahauskilpailuihin. Jo perinteeksi on muodostunut jonkun entisen tohmajärveläisen taiteilijan vierailu Pötsi-päivillä. Ensimmäisillä Pötsi-päivillä viihdytti Katri-Helena entisen kotikuntansa eläjä.

Tulevana kesänä Tohmajärven Pötsi-päivät järjestetään 4. ja 5. heinäkuuta.

- Pohjois-Karjalan vanhin puukirkko luonnonkauniissa Kirkkoniemessä
- Tsasouna Petravaarassa
- Pitäjämuseo Kemiessä
- Juhkolan hovi 1700-luvulta Jouhkolassa
- Kirjailija Maiju Lassilan muistomerkki Kemiessä
- Keskustajama Kemie ja sen ympäristön vaaramaisemat
- Saarionvaara ja Saarion kylämaisema
- Petravaaran ortodoksinen kyläyhteisö
- Hyypiänvaaran ja Piilovaaran erikoiskasvillisuus

Matkailuneuvonta: Kunnan virastotalo, puh. 973-621 711

TUUPOVAARA

— Luonnonkaunis erämaapitäjä Pohjois-Karjalassa Runon ja Rajan tien varrella.

NÄHTÄVÄÄ: • Öllölässä Pörsämön vanha kalmisto, jossa runonlaulaja Pedri Shemeikan hauta • Sonkajanrannan ortodoksinen kyläkirkko • Saarivaaran tsasouna • Koveron kylämaisema.

MAJOITUSTA: Retkeilymajoja, maatilamajoitusta, leirintäalue.

LISÄTIETOJA: Tuupovaaran kunta/elinkeinoasiamies.

Os. 82730 Tuupovaara, puhelin 974 - 51 311.

TUUPOVAARAN MATKAILULAUTAKUNTA

Kolmi-Set Oy

82900 ILOMANTSI FINLAND

LOMANURMES

paljon nähtävää ja koettavaa kesät talvet

- **TUTUSTU**

Bomnaan, Kotiseutumuseoon, Puu-Nurmekseen

- **MAJOITU**

hotelleihin, matkustajakotiin, viihtyisiin lomamökkeihin tai kesällä myös kesähotelliin, retkeilymajalle, lomaleirintäkeskukseen.

- **AJANVIETETTÄ**

Kesällä: soutelijoille, kalamiehille ja uimareille puhdas Pielinen, Peurajärven—Hii-denportin retkeilykalastusalue, laivaristeilyjä, patikkapolkuja, tapahtumia.

Talvella: paljon puhdasta lunta, hoide-tut ladut, Jurttivaaran laskettelukeskus, Olli Tiaisen laturetki 15. 3.

LOMA-NURMES OY

MATKAILUTOIMISTO

Kirkkokatu 12, 75500 Nurmes, puh. 976-21418

Sinulle 18–34-vuotias

80%

**LAINAA
ENSIASUNTOON**

**Tutustu uuteen
asuntosäästötiliin!**

Kansallis-Osake-Pankki

Ilomantsi

Ilomantsin Osuuspankki

Ilomantsi – Naarva – Kivilahti

Pohjois-Karjalan Säästöpankki

Ilomantsin pankki

Suomen Yhdyspankki Oy

Ilomantsi

Jääkäritoimikunta tiedottaa

Jääkäritoimikunnan päiväkirja talvesta 1981

Mennyt talvi oli JTK:ssa vilkkaan toiminnan kautta. Järjestimme lukuisesti erilaisia tilaisuuksia ja toimintaa varusmiehille. Helmikuussa hoidimme radio-iltamat menestyksekkäästi kotiinpäin ja samalla teimme pataljoonamme tunnetuksi yli maakuntarajojen.

Saman kuun alussa pidimme uusille JTK:n jäsenille tukijääkärikurssin, jossa tukijääkärit opetettiin vastaanottamaan uudet alokkaat. Tilaisuus kesti päivän ja pataljoonan komentaja avasi tilaisuuden käyttäen puheenvuoron tukijääkärinä olemisen tärkeydestä.

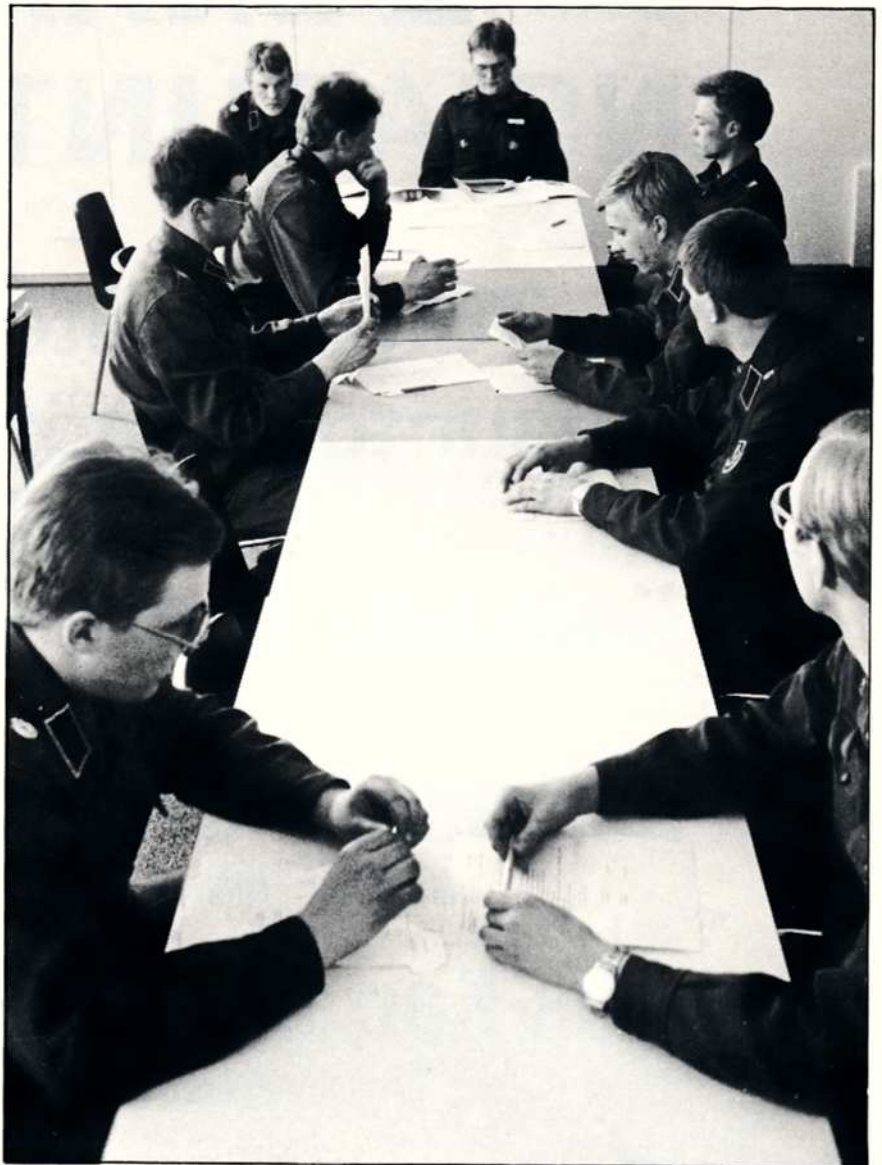
Helmikuun loppupuolella saimme kutsun vierailu Niittylahden opistolla pienellä varusmiesjoukolla opiston tyttöjen kutsumana. Edelleen samassa kuussa osallistuimme Puntarihiihtoon järjestämällä sinne makkaranpaisto- ja voitelpisteen.

Maaliskuussa pidimme uusille alokaille oppitunnin kussakin yksikössä JTK:n toiminnasta ja sen tarjoamista palveluista. Kuukauden puolivälissä tarjosimme alokaille ilmaisen teatteriretken Joensuuhun, johon osallistui noin 150 alokasta. Katsottavana kapaleena oli Alueiltamat.

Tämä lisäksi JTK osallistui alokkaiden valatilaisuuteen Enossa harjoittamalla terävän lentopallojoukkueen paikallista pallokerhoa vastaan. Pelattu ottelu Enon kaarihallissa tosin hävittiin niukasti mutta jääkärien tapaan kunnialla.

Kurssi- ja kerhotoiminta on entiseen tapaansa ollut vilkasta. Yhteistyössä Kontiolahden kansalaisopiston kanssa on varusmiehille järjestetty ensiapukurssi.

Kerhoista ovat toimineet useimmin valokuvauskerho ja shakkikerho. Suuren suosion saavutti myös valmennuskurssi Tekniisiin oppilaitoksiin. Näiden

Uuden puheenjohtajan valitseminen on alkanut. JTK:n jäsenet kuuntelevat mieteliäinä ehdokkaiden esittelyä. Valituksi tuli jääkäri (siviilissä oik.kand.) Seppo Saari Huoltokompaniasta.

kerhojen vetäjinä ovat olleet varusmiehet.

Kotiutuville varusmiehille on järjestetty JTK:n toimesta työvoimatoimiston tiedotustilaisuus helpottamaan työ-

markkinoille siirtymistä.

Erikseen on mainittava se työ, jota JTK tekee yksityisen varusmiehen hyväksi pataljoonan komentajan tuella. Tällainen työ ulottuu yksityisen haku-

JTK:N voimakaksikko talvelta 81; puheenjohtaja alikersantti Aimo Leskinen (oik) ja työ- ja opintoasiamies jääkäri Juha Lavonen.

paperin täyttämistä aina koko saapumiserän sosiaalisten olojen parantamiseen pataljoonan alueella.

Entiseen tapaan JTK:n kokouksia on pidetty noin kerran kolmessa viikossa. Kokouksiin ovat osallistuneet JTK:n

puheenjohtaja ja työ- ja opintoasiamies sekä varsinaiset- että varajäsenet. Lisäksi kokouksiin on osallistunut JTK:n ohjaaja ltn Markku Iittiläinen.

Menneenä talvena JTK:n puheenjohtajana on toiminut alikersantti Aimo Leskinen ja työ- ja opintoasiamiehenä jääkäri Juha Lavonen molemmat KrhK:sta, ja ovat tätä luottaessa jo reservissä.

Näin jälkempäin JTK:n talven tapahtumia arvioitaessa ja kotiuttamisen lähetessä olemme sitä mieltä, että pataljoonan johto on antanut toiminnallemme erinomaiset edellytykset ja työskentelyintomme on ollut sen mukainen. Toivomme näin rerservistä uusille JTK:n jäsenille uupumatonta työntöä vaativassa työssä varusmiesten hyväksi.

JTK:n sihteeri
työ- ja opintoasiamies
jääkäri Lavonen

VALMISTAMME — ASENNAMME — KORJAAMME

- RÄYSTÄSKOURUT
- SYÖKSYTORVET
- ALUSTAT
- LISTAT
- PIIPUNPELLITYKSET
- ILMASTOINTITYÖT
- KATTOKAIVOT
- POTKUPELLIT
- BOILKERINPELLIT
- PELTIKATTOJA
(Konesauga)

KITEEN PELTITYÖ
ARO VAINIO & JÄRVINEN
Puh. 973—411 395

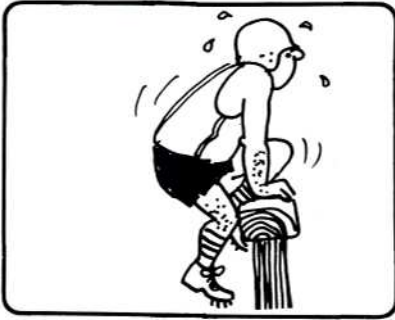
-HUOLTAMO Ilomantsissa

Valtuutettu SAAB- ja KONELA -henkilöautojen sekä VALMET-maataloustraktorien huolto.

AVOINNA: ark. 7.00—20.00
la 8.00—20.00
su 10.00—20.00

SETELIAUTOMAATISTA BENSIINIÄ JA DIESELIÄ
EDULLISESTI YÖTÄ-PÄIVÄÄ.

ILOMANTSIN AUTO Oy

jääkärit urheilevat

Paavo Seppänen — ampumahiihtäjä

Talvisin hiihtoladuilla ja kesäisin puradalla näemme usein pitkän komean miehen, joka viihtyy myös ampumadalla harjoittelemassa. Hän on Riihimäeltä Kontiorantaan muuttanut yli luutnantti Paavo Seppänen, huipputasoinen ampumahiihtäjä. Olemme esittäneet hänelle muutamia mielenkiintoisia kysymyksiä.

— **Ammatti, opiskelu, ikä ja perhesuhteet?**

Sotilasarvoni on yliluutnantti ja toimin Kranaatinheitinkomppanian varapäällikkönä ja oto pataljoonan viestiupseerina. Ylioppilaaksi pääsin -69 ja Kadettikoulusta valmistuin -74. Olen syntynyt vuonna -49 joulukuussa.

Perheeseeni kuuluu vaimo, kaksi poikaa ja tyttö. Lasten iät ovat tyttö 3 vuotta ja pojat 6 ja 12 vuotta.

— **Milloin aloitit urheilun?**

Urheiluharrastukseni alkoi vuonna -64, jolloin aloitin pesäpalloilun maakuntasarjatasolla. Pesäpalloilua jatkui vuoteen 1977, jolloin pelasin Riihimäen Pallonlyöjien (RPL) Suomi-sarjan joukkueessa. Ampumahiihtoharrastuksen aloitin vakavammassa mielessä vuonna 1976.

— **Mikä on tärkein harjoituskausi ampumahiihtäjällä?**

Ampumakunnon luomisen kannalta tärkein aika on kesä—syyskuu. Silloin on mahdollisuus hyvissä olosuhteissa hioa amuntaa kouluammuntaoppien mukaan. Ammunnan perustekniikan hallitseminen luo pohjan ampumahiihdon vaatimaan nopeaan ja rasituksenalaiseen amuntaan itse kilpailuissa. Hiihtokunnon luomisessa kovin (= tärkein) harjoittelukausi ajoittuu elokuun puolestavälistä marraskuun loppuun. Tosin peruskunnon luominen hiihtäjällä alkaa helpokona jo toukokuussa tiivistyksen sitten syksyä kohden.

— **Mitä suksi-, sauva- ja asemerkkiä käytät?**

Suksimerkkini on Järvinen, sauvat Exel ja ase Sako. Sako on tukenut erinomaisella tavalla seurani Riihimäen Kiskon ampumahiihtäjiä ja vastaavasti me olemme auttaneet tehdasta ampumahiihtokiväärin kehittälyssä.

— **Minkälaisista hiihtoradoista ja keleistä pidät?**

Mieluummin hiihdän radoilla, jotka sisältävät pitkiä, suhteellisen jyrkkiä hiihtonousuja. Tärkeimpiin kilpailuihin toivoisin pakkasta 2—5 astetta ja suhteellisen runsasta lumisadetta eli hiihtäjien kieltä käyttäen ”puppura”-keliä.

— **Parhaimmat urheilusaavutuksesi?**

SM-viesti -81 Suonenjoki pronssi, PM-viesti -81 Torsby Ruotsi pronssi, CISM-kisat -81 St. Johan Itävalta, ahjoukkuepronssi, 20 km MM-katsastus -81 Riihimäki 4. sija, 10 km MM-katsastus -81 Suomussalmi 5. sija, 10. km SM-kisat Jurva 7. sija.

— **Mitkä ovat lähivuosien tavoitteitasi kilpailijana?**

Pääsy ampumahiihdon MM-joukkueeseen -82 ja menestyminen SM-kisoissa -82. Lisäksi pääsy Puolustusvoimien edustusjoukkueeseen CISM:n (Kansainvälinen Sotilasurheiluliitto) mestaruuskisoissa ja Suomi—NL-sotilasottelussa.

— **Miellyttikö Sinua ampumahiihdon siirtyminen pienoiskivääriin?**

Aloitin ampumahiihdon harrastamisen aseiden vaihtumisen taitekohdassa

(v. 77—78). Itse koin siirtymisen pienoiskivääriin suurena helpotuksena, sillä en omistanut siinä vaiheessa kunnollista korkeapainasetta ja monet kilpailut menivät piloille asehäiriöiden takia. Pienoiskivääriin siirtymisen myötä harrastelijan ja olympiaedustajan aseet ovat tällä hetkellä yhtä laadukkaita ja toimintavarmoja.

— **Onko mielestäsi lääketiede, kaupallisuus tms päässyt vaikuttamaan liikaa ampumahiihtoon, kuten joissakin muissa lajeissa?**

Lääketieteen tulo kielteisessä mielessä esim keinotekoisena hetkellisen suorituskyvyn parantajana ei pääse vaikuttamaan ampumahiihtoon, koska hyvään lopputulokseen tarvitaan kovan hiihdon lisäksi rauhallinen ja tarkka amunta. Piristeet voisivat parantaa hiihtotulosta mutta heikentää ampu-masuoritusta ja samalla lopputulosta.

Myönteisessä mielessä lääketieteellinen seuranta auttaa urheilijaa valitsemaan oikeat harjoitusmenetelmät ja estää turhat vammautumiset ja liikarasituksen harjoittelukaudella. Kaupallisuuden osuus Suomen ampumahiihtourheilussa rajoittuu lähinnä urheiluvälinevalmistajien varustukseen edustusurheilijoille eikä sen voida sanoa vaikuttavan ainakaan kielteisesti lajiin ja sen kehittymiseen.

— **Kerro jostakin erityisen mieleenjä-
neestä kilpailusta tai kilpailumat-
kasta.**

Helmikuussa 1980 järjestettiin Säkylässä kansalliset ah-kilpailut, joihin osallistui mm olympiakisoihin valittu joukkue. Mukanani kilpailumatkalla oli silloin 5-vuotias Samppa-poikani. Samppa sairastui kilpailua edeltävänä yönä kovaan kuumeeseen ja jouduin valvomaan sen takia lähes koko yön. Aamulla ennen kilpailun alkua kävimme terveyskeskuksessa ja saimme lääkkeet. Sampan jäädessä majoitukseen kävin nopeasti kohdistamassa asean kilpailupaikalla. Palasin takaisin majoitukseen. Sampan nukahdettua menin jälleen kilpailupaikalle, hiihdin kilpailun ja palasin takaisin majoitukseen. Aikaa verryttelyyn, suksien voiteluun, kilpailuun sekä matkaan kilpailupaikalle ja takaisin meni n 45 min. Voitin kilpailun Ikolan hävitessä 3 sekuntia. Ammuimme molemmat nolllille.

— **Miten nuoren ampumahiihtäjän kannattaa aloittaa valmentautuminen?**

Ammunnan perustekniikka tulisi opetella asiantuntevan valmentajan johdolla mahdollisimman nuorena.

Varsinainen ohjelmoitu harjoittelu hiihtoa varten kannattaa mielestäni aloittaa vasta 14—15-vuotiaana. Nuoren urheilusta kiinnostuneen pojan tai tytön ei pitäisi kasvuiällä rajoittua liian yksipuoliseen lajinvalintaan. Ampumahiihtäjä tarvitsee ketteryyttä, kimmoisuutta ja hyvää vartalon hallintaa kestävyuden lisäksi. Kaikenlaiset pallopelit, voimistelu ja kaikki yleisurheilulajit kuulantyyönöstä seiväshyppyyn palvelevat nuorta hiihtäjäksi tai ampumahiihtäjäksi aikovaa paremmin kuin yksipuolinen ja usein myös yksitoikkoinen kilometrien ”metsästäminen” pururadalla tai maantiellä.

Kun sitten lopullinen lajinvalinta on kääntynyt ampumahiihdon hyväksi 15—17-vuotiaana, on ryhdyttävä luomaan hiihtäjän tarvitsemää rautaista kestävyyspohjaa. Kestävyuden luomisessa on patenttikeinona pitkät, useita tunteja (3—5) kestävät vaellustyyppiset lenkit rauhallisella vauhdilla 2—3 kertaa viikossa. Kestävyuden luominen vie edullisimmassakin tapauksessa useita vuosia. Kestävyysharjoittelun väleihin liittyy luonnollisesti voima, nopeus ja hapenoton harjoitteet.

Ampumataittoa tulee edelleen har-

joittaa kouluammunnan pohjalta. Osallistuminen ampumakilpailuihin kehittää sopivasti kilpailuhermoja sekä poistaa turhat luulot ”kotiratatulosten” perusteella. Kaikki harjoittelu pitäisi tapahtua tarkan, valmentajan ennalta laatiman ohjelman mukaan.

— **Miten viihdyt Kontiorannassa?**

Olemme asuneet täällä reilut puoli vuotta. Lapset ovat kotiutuneet tänne erinomaisesti eikä meillä vanhemmillakaan ole ollut valittamisen aihetta.

— **Miten perheesi osallistuu valmentautumis- ja kilpailutoimintaasi?**

Kesäkauden valmennusleirit ovat olleet usein Lapissa tai muualla Pohjois-Suomessa. Koska vaimoni on kotoisin Kemijärveltä ja itse olen Suomussalmelta, olemme usein voineet liittää valmennusleirimatkaan myös koko perheen lomamatkan sukulaisiin. Yleisesti ottaen kuitenkin valmentautuminen kilpailukauteen rasittaa perhettä suuresti isän ollessa iltaisin ja viikonloppuisin lenkillä usein 4—5 tuntia kerrallaan. Lisäksi hiihtoleirit marras- ja joulukuussa kestävät yhteensä 3—4 viikkoa.

Kilpailumatkat teemme aina koko perheellä. Näin perhekin pääsee osalliseksi niistä asioista, jotka vetävät ihmisiä kilpaurheilun pariin: kilpailujännitys, ilo menestyksen hetkellä, uudet paikat ja uudet ihmiset sekä toisaalta vanhojen ystävien tapaaminen ympäri Suomea. Perheen olon kilpailupaikalla olen kokenut keskittymistä helpottavana tekijänä.

Haastattelu: sotmest
Keijo Kettunen

POLVIJÄRVEN AUTOKOULU

KURSSIT ALKAVAT MAANANTAISIN
Polvijärvi puh. 631 760 • Joensuu puh. 21 061
TERVETULOA!

KULJETUSLIIKE T. KIRMANEN KY

Kitee puh. 973-411 598, 412 169
Kesäasunto 421 127
MONIPUOLISTA KULJETUSPALVELUA

VIINIJÄRVEN KUKKA- JA ARKKULIIKE

Eero Romu
83400 Viinijärvi • Puh. 641 269

Huonekalujen ja autojen verhoilut edullisesti.

VERHOILULIIKE K. RUMMUKAINEN

Outokumpu Kummunkatu 4.
SYP:n talo puh. 5737

KÄSÄMÄN TALOUSKAUPPA

Puh. 646 236
Myymläaauto 83430 Käsämä

KONELIIKE MONONEN KY MATKAKOTI MANTSI

MYÖS HUONEVARAUKSET
Ilomantsi vaihde 974-22 533

KAHVILA-RAVINTOLA MUTAKATTI

Polvijärvi puh. 631 311

HUOLTOASEMA H. KIISKINEN & K:ni

Puh. 974-58 161
82710 Kovero

LAUKKUTEHDAS

82730 Tuupovaara
974-51 266

HÄMÄLÄINEN

Joensuu Koskikatu 13
Puh. 22 614

Parturikampaamo HESSUN HIUSPUOTI

Hammassahti liikekulma
puh. 74 197

VENETIE 10 • PUH. 822 395

KAUKO KORPPI
TUULA TAKKINEN
Joensuu Rantakylä

Myyimme ja asennamme kaikkia LVI- ja öljypoltinalan tarvikkeita. Tavattavissa varmimmin klo 7–10 ja iltaisin.

Polvijärven Vesi ja Lämpö

Puh. 973-631 598

Lentoasemantie 1 Puhelin
80100 JOENSUU 10 973-85 451

PARTURI-KARJALA

Omist. Taimi Havukainen
Palomäentie A 5, 82500 Kitee
Puh. 973-413 251
Avoimna: ma—pe 8.30—17.00
la 8.30—12.00

KEMIKALIO JA KAUNEUSHOITOLA EILA VUORIO

Outokumpu puh. 5 890
Kummunkatu 12

Liperin PUTKITYÖ OY

Ylämylly,
Mattisenlahdentie
puh. 85678, 26051

Metallityöt
puh. 85008,
puh. autoon 94040/
73280.

- Öljypoltin-
huolto
- LVI-tarvike-
myynti
- LVI-suunnittelu
- LVI-asennus ja
-huolto

TULE EDULLISILLE
OSTOKSILLE

- MURANEN

ILOMANTSI
puh. 974-21 406

AUTO JA KONEKORJAAMO L. Kekkonen

Hammaslahdentie 21 82200
Hammaslahti • Puh. 973-74 455

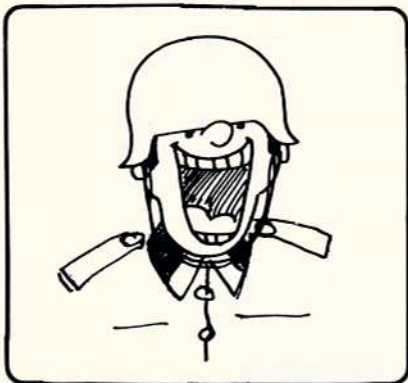
LAHJAPUOTI ANJA TRUHPONEN

Kalevalantie 24, 82900 Iiomantsi
Puh. 974-21 414

Lahjatavaroiden ja matkamuistojen
erikoisliike

Polvijärven Ostola SEPPO LAURONEN Ky

puh. 631171 ja 631122

jääkärihumoria

Romuluu:

Jäätelöä

Joitakin vuosia takaperin kävin älykkäitä keskusteluja erään sotaveteraanin kanssa täkäläisessä kahvilaravintolassa. Hän oli palelluttanut varpaansa talvisodassa.

Varpaiden menetys on tietysti tuntuva vahinko köyhälle itselliselle, kuten hän sanoi, mutta ei niin paha, etteikö jotain hyvääkkin. Käydessämme välillä toiletissa ns. rusettia oikaisemassa hän huomautti pääsevänsä lähemmäksi lavaaria kuin muut, koska hänellä ei ole varpaita.

Jotenkin siinä sitten tuli puheeksi myös tämä ruokapuoli. Olimme molemmat yhtä mieltä siitä, etteivät palelluneet perunat ja laiha ruispuuro sinälään Suomen hirvittävän leijonan taistelutahtoa kohottaneet, vaan joku muu tekijä. Armeija ei sotavuosina marssi-

nut vatsallaan, sanokoon joku Napoleon mitä hyvänsä.

Sain aiheen todeta, että KarJP:n Killan eräänlaisena nimellisenä puuhämiehenä olen nykyaikana ollut tilaisuudessa nauttimaan varusmiehille tarjottavia aterioita ja että ruoka on hyvää ja sitä on riittävästi.

Veteraani katsoi ikäänkuin sillä silmällä, että puhu vain, minä pitelen sillä välin hevosta.

Tällaisen reserviläisen pitää, saadaksesee itsensä ymmärrettäväksi, valaista esitystään elävästä elämästä tempais-
tuilla esimerkeillä. Sanoin sille, että liity killan jäseneksi ja matkusta kanssani pataljoonan vuosipäivän juhlallisuuksiin. Nautimme siellä kevyen kenttälou-
naan.

Määräpäivänä meillä oli kaupanpu-

vut, siis kaupasta ostetut puvut päällä ja kravattit kaulassa. Mitalit oli kirkastettu astianpesuaineella. Kuuntelimme mieltymyksellä juhlaohjelmaa, joskin eläytymistä hieman häiritsi se, että veteraani nyki koko ajan takin hihasta ja kähisi korvaan:

— Milloin se syöminen alkaa.

Ja alkoihan se lopulta.

Veteraanin naama oli näkemisen arvoinen. Totta kai tietysti kysymyksessä oli juhlaohjelma, mutta kun miehen viimeisin kokemus armeijan ruokailusta oli ollut se, että hän epätoivoisesti etsi pakkiin ammennetusta liemestä hernetä, niin tässä oli ns kontrastivaikutusta kerrakseen.

Jotkut väittävät, että armeija raais-
taa miesten tapoja. Ei ole perää. Mekin söimme siivosti veitsellä ja haarukalla,

Varuskunnan kiertävät kaskut

KAIKEN VARALTA

Pariikymmentä vuotta sitten pataljoonassa palvelleet muistavat silloisen komentajan evl ES:n varsin pidettynä, yleensä suorasanaisen kipakasti epäkohtiin puuttuneena esimiehenä, joka ei asiasta huomautettuaan enempää "vihoitellut". Sattuipa kerrankin hiljattain taloon tullut kers P M yllättäen vastakkain komentajan kanssa p 94 maastossa ja sai kuulla kunniansa lähitöillä harjoittelevan joukkueen toiminnasta. Kun kersantti jossakin välissä ehti todeta, ettei hän ole kyseisen harjoituksen kanssa missään tekemisissä, totesi komentaja: "No, kaiken varalta!"

Pyörähti kannoillaan ja jatkoi matkaa. EP

► emmekä vieneet veistä suuhun juhlapöydässä. Se ei tietenkään kehenkään kuulu, miten korvessa olimme aikaisemmin syöneet.

Lopulta ähkäistiin ja löysättiin vai-vihkaa pöytäliinan suojassa vyötä.

Mutta alkäähän mitään. Tuli vielä peräruoka.

Olin tätä jo vähän odotellutkin. Silmää räpsäyttämättä seurasin veteraanin ilmeitä. Hänen silmänsä levisivät suitsirenkaiksi, sierainkarvat värähtelivät ja leuka loksautti tuolla kelpo miehellä.

— Jäätelöä, hän ähkäisi, — jäätelöä. Suomen sotaväessä tarjotaan jäätelöä. Ei voi olla totta. Jäätelöä. Voe, voe.

Olen tavannut veteraania sen perästä muutaman kerran.

Aina hän on innokkaasti kysellyt, milloin taas lähdetään Kontiorantaan syömään.

Jääkäri Karjalainen

ESITELMÄÄ KUUNTELEMASSA

Entinen Karjalan jääkäri kierteli aamuyöstä Joensuun toria. Pian poliisi kiinnitti asiaan huomiota, pysäytti miehen ja kysäisi:

- Minne matka?
- Mie olen menossa esitelmää kuulemaan.
- No ei tähän aikaan kyllä enää missään ole esitelmätilaisuuksia!
- Miun kotona on!

TYÖKAVERI

Komppanian kirjuriina palveleva jääkäri Manu Tietäväinen seisokeli viikonloppuvapaalla kioskin edustalla työstävänsä kanssa.

— Kuka tuo oli, jota sinä äsken morjestit?

— Se oli vain yks työkaveri. Hän kirjoittaa nimensä niihin papereihin, joita minä kiikutan esikuntaan.

— Miksi siis olisit enemmän leipurina kuin kokkina?

— Leipoessa pysyvät kädet paljon puhtaampina.

SAATOLLE

Alokas nojaa komppaniaillassa hempeästi daamiinsa.

- Pääsiskös saatolle jos kysyis?
- Ei pääse!
- Olipa hyvä, etten kysynyt.

ST

PIIPPO OY
Outokummun tehdas

83500 Outokumpu
Puhelin (973) 51 861
Telex 46127 piitu sf

Yhdistys- vakuutus Kotikenttä- etu

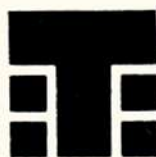
- Yhdistysvakuutus on kotiseutusi oma vakuuttaja.

Liperin
Vakuutusyhdistys

Liperi puh. 651599

- Toimisto auki ma, ke, pe klo 9—14.

KAASILAN
VALINTA

Outokumpu puh. 5937

EDULLINEN
JA LUOTETTAVA
OSTOSPAIKKA

TB GRILLIBAARI VIIHTYISÄ
KAHVI- JA
RUOKAPAIKKA

Tule ja...

HUOLLA AUTO ITSE • vuokraamme myös
UUESSA TI-HALLISSA. työkalut •

PUH. 973-823 985

TB NIK-CAR OY TB

JUKOLANKATU 20 80160 JOENSUU 16

**KASVO-, KÄSI-, JALKA-
ERILL. IMEYTYSHOIDOT**

Kauneushoitola
SKY-KOSMETOLOGI
Kauppakatu 33 A
puh. (973) 25845
Sirpa Schroderus

**UVA-SOLARIUM SEKÄ
LAHJAKORTIT**

LIPERIN KONEPAJA OY

83100 Liperi puh. 973-651511

- valmistamme ketjupurkaimet
- suoritamme hitsaus-, sorvaus- ja jyrsintyötä
- myymme teräs- ja hydraulitarvikkeita
- myymme ketjupurkaimia

**Radio-, TV-,
kodinkoneiden
ERIKOISLIIKE**

**RADIO
ANDERSSON KY**

Tohmajärvi, puh. 621931
Kitee, puh. 411520

**TOHMAJÄRVEN
AUTOKOULU**

Puh. 621231

**TERVETULOA
AJOTAITOA
OPPIMAAN!**

Helli ja Urho Kirjavainen

Rakennusliike

**URHO
SORVI KY**

Tohmajärvi,
puh. 973-621098

Kiteen Seudun Osuuspankki

Aluekonttorit:

Kitee ○ Tohmajärvi
Värtsilä ○ Järventaus

Vuodenajan ruukku-
ja leikkokukkia
sekä sidontapalvelua.

Salakan Puutarha

RIMPILÄINEN

Ruskosillantie 8,
82900 Ilomantsi,
puh. 21055

AVOINNA:

arkisin klo 8.00–18.00

la–su klo 8.00–15.00

Urheiluväline-, pyörä-,
mopedi-, moottoripyörä-,
moottorisaha-, perämoottori-,
vene- ym. konetarvikeliike.

Auto- ja pienkone-
korjaamo.

AUTOKOULU

Ky R. I. Niemi & Kumpp.

Ilomantsi, puh. 22822

**T:mi Ilomantsin
kangas- ja
sekatavarakauppa**

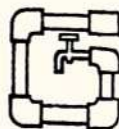
LUKIN KY

Perustettu 1928

Ilomantsi puh. 974-21004

**HUONEKALUJA
EDULLISESTI!
HUONEKALUHALLI
JUSSI PALVIAINEN**

Kalevantie 24 Iiomantsi
Puh. 974-22 072

**VESIJOHTOLIIKE
M. RÄSÄNEN**

Iiomantsi puh. 21841 ja 21458

- LVI-asennukset • Rautarakenteet
- Alan tarvikeyynti • Peltityöt

Kasvo-, käsi- ja jalkahoitoa

Avoimna: ma—pe 9—17
La 8—13
tai sop. mukaan

**Kosmetologi
EEVA PULKKINEN**

Kauppatie 25 Iiomantsi
Puh. 974-22157
PS. Saatavana lahjakortteja.

**MONIPUOLINEN KESÄKAUPPA
ILOMANTSIN KESKUSTASSA
AINA RUNSAASTI
ERIKOISTARJOUKSIA**

- Elintarvikkeita
- Grilliherkkuja
- Grillejä ja
-tarvikkeita

- Kemikallioita
- Lahjaesineitä
- Matkamuistoja
- Filmit, aikakausi-
lehdet

**MEILTÄ SAAT TALOUSTAVARAT JA
TEKSTIILIT KESÄNVIIETTOON JA
MÖKILLE**

**HALLI
KURVINEN**

Iiomantsi Kalevalantie 22 puh. 974-21236 ja 21565
KAUPPA-AUTO

Parhaat kivet pakettiin

Tutkimme malminäytteesi ja
lähetämme Sinulle kirjallisen vastauksen

Näytteet voit lähettää meille
luottopakettina ilman postimaksua

Maksamme palkkioita hyvistä näytteistä

MALMIKAIVOS OY

73670 LUIKONLAHTI

ENO — Pohjois-Karjalan teollistunein kunta

PIELISEN HALKAISEMA ENON KUNTA SIJAITSEE
LÄÄNIN KESKELLÄ 30 KM JOENSUUSTA. ENO ON
KUNNAN HALLINNOLLINEN KESKUS JA UIMAHAR-
JUUN ON KESKITTYNyt TEOLLISUUS. LÄÄNIN
PARHAAT MAISEMAT JA KALAVEDET OVAT TÄÄLLÄ.

- **Runsas työvoimareservi:** kunnan 9 000 asukkaasta on työttömiä 900, näistä 600 naisia.
- **Valtiojohtoisia teollisuutta:** Enso-Gutzeit Oy:n tehtaas, VAPO, Metsäliiton Ukkola Oy. **Naistyöpaikat puuttuvat kokonaan.**
- **Korkealuokkaiset palvelut:** valtion virastot, terveyskeskus, lukio, liikelentotoiminta, urheiluhalli.
- **Monipuoliset virkistysmahdollisuudet:** luonnontilainen Pielisen vesistö, Koli, Koitere vieressä.
- **Ratkaisut ongelmiinne:** Kehitysalue-edut (I max.), halpa tonttima, kunnan halliratkaisut, rahoituskonsultointi.
- **Kaksi vapaata v. -55 rak. koulua** (n. 450 m²/kpl), myös muita pienkiinteistöjä.

Lisätietoja: elinkeinoasiamies Olavi Ojaluoto ja kunnanjohtaja Matti Tohkanen puh. 973-761141 tai os 81200 Eno.

**SUORITAMME
KESKI-KARJALAN ALUEELLA**

- maalaus
  - tapetti -ja
  - lattianpäällystystyöt
- Käytössä myös korkeapaine-
laitteet.

Kysy edullisia hintojamme.

**Maalausurakoitsija
A. Karhinen**

Harjutie 3 B 12, 82500 Kitee
Puh. 413 708

Suoritamme kaikenlaista raken-
tamista. Kääntykää luottamuk-
sella puoleemme.

RAKENNUS RÄSÄNEN OY

Outokumpu Nikkeliperä 2 C
Puh. 973/50 568

- Renkaiden myynti • Pinnoitukset
- Korjaukset • Nastoitukset • Asen-
nukset • Tasapainoitukset •

**POHJOIS-KARJALAN
KUMIKORJAAMO**

Teollisuuskylä Outokumpu
Teollisuuskylä Outokumpu
Puh. 51 150

**-lähikauppa
YRJÖ MIKKONEN**

Tikkala, puh. 973-627 610
ELINTARVIKE-, MAATALOUS- JA
POLTTOAINEMYYNTI

- Luotettavat DUX väri TV:t,
  - stereot ym. edullisesti.
- VALTUUTETTU DUX
MYYNTI JA HUOLTO**
- Huollan myös muita merk-
kejä.
  - Voitte asioida myös iltaisin

RADIO JA TV-HUOLTO

A. HIRVONEN
Pilkkasiiventie 9, 82500 Kitee
Puh. 411 351

- URHEILUN
- METSÄSTYKSEN
- KALASTUKSEN
- RETKEILYN
- ERIKOISLIIKE
- KITEELLÄ

Kiteen

Urheiluaitta

kesport Puh. 412 177

TULE • KÄY • TUTUSTU!

VARUSMIES!

Tule suorittamaan ajokorttisi LIIKENNEKOULUSSA

Liikennekoulumme sijaitsee Kontiolahden kirkolla liike- ja palvelutalossa, jonne kuljetus Varuskunnasta joka kurssi-ilta.

Kurssit alkavat maanantaisin
klo 18.00.

TERVETULOA!

LIIKENNE KOULU

Joensuu: Niskakatu 13, PT-talo,
puh. 973-22514
Kontiolahti: puh. 973-730393 (iltaisin)
22514 (päivisin)

RAKENTAJA

Silloin kun on kysymys uudisrakennuksen teosta tai vanhan peruskorjauksesta, kannattaa tulla meille tekemään höylä- ja sahatavarahankinnat.

Toimitamme puutavaran haluamallasi tavalla sahattuna ja höylättyinä. Tule neuvottelemaan!

Toimitamme mittojen mukaan myös ranta-saunat ja kalamajat. Tuo piirustukset, sovi taan valmistusajasta ja hinnasta.

NIITYLAHDEN

SAHA JA HÖYLÄÄMÖ

PUH. 973-87511

Joensuusta 10 km Lappeenrannan suuntaan. Kuutostien varrella.

Söisit sinäkin Atrialenkkiä

LIHAKUNTA

JOENKULTA

Siltakatu 14, Teräskulma

KULTASILTA

Siltakatu 4, Kanavaranta

OPTIKUVA

Torikatu 19

KUVASILTA

Siltakatu 4, Kanavaranta

CITYAika

Joensuu, puh. vaihde 21211